

PISPALAINEN

2/03 - 1/04

- Keikenlaista kuvausta
- Digitaalisia kuvankäsittelyä
- Kuvan kehyksilyönti, myös ovaalit puiset

Valokuvaamo Hildén

Pispalan valtatie 23, 00250 Tampere
Puh: (03) 222 1687, 040-727 0104

PISPALAN PULTERI

RUOKA-ANNOKSIA, ESIM.
VALKOSIPULIRUUKKU,
VOIKUHA, SILAKKAPIHVIT,
PYTTIPANNU, LIHAPULLAT,
HUNAJABROILERI, KASVISLAUTANEN...

SUPERPIHVI MAUN MUKAAN

PIKKUANNOKSIA

TALON SALAATIT

JUOTAVAA

Avoinna
arkisin 11–02
la–su 12–02

Keittiö avoin
ma–pe 11–16
la 12–18
su 12–19

Pispalan valtatie 23
puh. (03) 212 5211

Pispalalainen on foorumi kaikille pispalalaisille. Se jaetaan ilmaiseksi kaikkiin Pispalan, Tahmelan ja Hyhkyn talouksiin. Kirjoituksia, mielipiteitä, jutun aiheita ja muuta sellaista voi toimittaa lehden tekijöille ja asukasyhdistyksen toimikunnan jäsenille. Niitä voi lähettää tai jättää lehden postilaatikkoon Pispalan kirjastolle Tahmelankatu 14, avoinna ma-pe 14-20, la 12-17.

PISPALALAINEN 2/2003

Päätoimittaja: Aura Kalli
pispalalainen@tamperelainen.org

Tähän lehteen kirjoittaneet: Aura Kalli, Ulla Kivistö, Satu Lassila, Jorma Markkula, Eevamaija Miettinen-Kopsa, Mikko Mäkitalo, Veikko Niskavaara, Asko Parkkonen, Esa Pellinen, Kati Pellinen, Taavi Peräkenttä, Ville Puranen, Mika Söderman, Kimmo Uotila, Pasi Virtamo, Carl-Gustav Walldén

Valokuvat: Interactive Film Productions, Aura Kalli, Mauri Keltto (kansikuva), Mikko Mäkitalo, Asko Parkkonen, Ville Puranen, Mikko Rusanen, Pasi Virtamo

Ulkoasu: Pispalan

kumppanuusprojektin työryhmä

Painopaikka: Painohäme, Ylöjärvi 2003

Painosmäärä: 3800

Julkaisija: Pispalan asukasyhdistys ry.

Pispalalainen verkossa:

www.pispala.fi/pispalalainen

Yleisönohasto: www.pispala.fi
>keskustelu

Suuri kiitos: Eevamaijalle kaikesta avusta

Pispalan asukasyhdistys ry.

Toimikunta 2003

Tahmelankatu 14

33240 Tampere

Sähköposti:

pispalalainen@tamperelainen.org

Nina Hakala 044-536 8472

Esa Helin 050-348 1078

Miika Lapinsalmi 044-510 1547

Ville Puranen, vpj. 044-289 5001

Pirkko Saloranta, tal. hoit.

Ismo Saxman 040-731 4229

Lotta Tuohino

Pasi Virtamo, pj. 041-507 1117

Joulukuu 2003

MIELENTERVEYTTÄ PARANTAVA VAIKUTUS

*V*anha Pispala lepuuttaa mieltä, mutta miksi sen säilymisen edestä on tapettava jatkuvasti - järkensä menettämisen uhallakin?

Kun muutin Pispalaan vajaa kaksi vuotta sitten, olin hämmentynyt. Kaupungin keskellä eli omaa rauhallista aikaansa turvallinen lepopaikka. Siirtyminen ker-rostololähiöstä keskelle Ryytimaita teki ihmeitä: hiljainen maisema verkkokalvoillani huijasi korvaa niin paljon, että kaikkialla kaupungissa kuuluvia autojen ääniä ei enää edes huomannut. Pispalan nuoria uudisasukkaita haastatellaan lehden sivulla 16 .

Puukkoniemen kaupasta, eli entisen kierrätyskeskuksen talosta, kiinnostuminen tutustutti minut jo ennen Pispalaan muuttoa muutamaan paikalliseen yhdistykseen ja toimijaan. Kyseinen prosessi osoitti rauhallisen maiseman huijaavan paljon muutakin: ei kaikki ollutkaan niin levollista ja turvassa. Vanha katoaa, jos asioiden eteen ei tehdä. Joskus joka tapauksessa, valitettavasti. Onneksi Puukkoniemi on nyt turvassa. Vanhasta rakennuskannasta ja -inventoinnista voi lukea sivuilla 14-15.

Ryytimaiden säilyttämisestä kirjoitettiin jo Pispalalaisessa 3/83. Samaan tahtiin jatketaan tämän numeron sivuilla 4-7. Vanha Pispala lepuuttaa mieltä, mutta itsestään riippumattomista syistä myös uuvuttaa. Käden vääntö näyttää varsin jatkuvalla – asiassa kuin asiassa – tässä kylässä. Toisinaan sitä toivoo tässä pakerruksessa, että kunpa me asukkaat saisimme päättää itse. Helpompaa se olisi.

Mieli ei lepää ennen kuin mielen annetaan levätä, kaunistaa ja toimeliasta talvea kaikille.

Aura Kalli
pispalalainen uudisasukas

IHMINEN, TILA JA RYYTIMAAT

Kaupungin vuonna 2001 tilaamassa suunnitelmassa arkkitehti Mikko Rusanen hahmoteli Ryytimäistä tiivistä ja matalaa asuinalueita. Aukeaman kuvat Mikko Rusanen.

Paljon aikaa Pispalassa viettävänä ulkopuolisena tutustuin tähän aluekokonaisuuteen runsas vuosi sitten. Olin luonut mielikuvan Pispalasta lähinnä historian, kuvien ja Viidan julkaisujen pohjalta. Tämä alue on paljon rikkaampi kuin luulin. Erityisesti Tahme-lan alueen rannalta katsottuna Pispala näyttää avaralta.

Olen miettinyt kuinka avara ympäristö vaikuttaa ihmiseen. Kiristääkö tila vai koetaanko se miellyttävänä? Eikö ihminen haluakin palata ja muistella ympäristön aikaansaamaa miellyttävää tunnetilaa?

Ammattini vuoksi, aluksen päällikkönä, minulla on ollut etuoikeus tarkastella maailmaa ja kohdata sen kulttuureita ja niiden suhtautumista ympäröivään yhteiskuntaan. Uskonosta, rodusta ja yhteiskunnallisesta asemasta riippumatta ihmisillä näyttää olevan ainakin yksi yhteinen piirre. Se on henkisen ja fyysisen vapauden tiedostaminen ympäröivään tilaan ja sen henkiseen ilmapiiriin. Jos ihminen kokee nämä elementit myönteisenä tajunnassaan, hän voi kokea sisäistä onnellisuutta. Onnelliset ihmiset luovat terveen yhteiskunnan.

TILAN MERKITYS

Tarkasteleepa maailmaa turistina tai työn puolesta, niin havaitsee erään universaalin seikan. Ihmiset hakeutuvat paikkoihin, joissa on tilaa. Valtiollista vapautta on usein haettu aukioilta ja toreilta. Ihmisillä on myös tarve etäännyä kohteesta nähdäkseen selkeämmin. Pispalassa olen huomannut, että ihmiset usein pysähtyvät rantatielle ja luovat sieltä katseita harjulle. Väliin jää aukio, joka muodostuu puistosta ja ryytimaasta. Talvella haetaan perspektiiviä Pyhäjärven jäältä.

Suomalaisten vapauden tavoittelu ilmenee kesämökkien runsautena. Monet suunnatavat Lappiin. Japanissa tila on kortilla. Siellä parveillaan toreilla ja aukioilla kamerat kassissa. Ei ehkä pysähdytä miettimään syytä avaran tilan etsimiseen.

Olen selailut aineistoa, joka käsittelee Ryytimäitä. Niiden säilymistä joko kannatetaan tai vastustetaan. Aineisto antaa viitteitä siihen, että asia ei ehkä kiinnosta tai kosketa ns. suurta yleisöä. Sen soisi koskettavan. Aineisto käsittelee Pispalan historiaa melko suppeasti ja siinä paneudutaan valikoidusti sinänsä merkityksellisiin asioihin riippuen asian esittäjästä. Mai-

nitsemaani tilanäkökulmaa ei juuri huomioida. Ikään kuin ei tiedostettaisi tilan merkitystä yhteiskunnallisena ja sosiaalisena tarpeena.

JOS RAKENNETAAN

Jos Ryytimäille rakennetaan, niin tärkeä osa Pispalasta katoaa. Sieltä ei katoa ainoastaan ne elementit, joita Ryytimäiden puolustajat ovat esittäneet. Pispala kadottaa vielä vapaana olevaa tilaa, jota Tampere tulevaisuudessa tulee tarvitsemaan ihmisten viihtyvyyden kannalta. Jos tulkitseen oikein, niin kaikki osapuolet ovat periaatteessa sitä mieltä, että Pispala on liian tiheästi rakennettu. Siksi ihmetyttääkin, että samalla tavalla halutaan jatkaa.

Olen lähestynyt kaupunkia lähes poikkeuksetta mereltä. Kaupungit, joissa rakennuskanta rajoittuu yhtenäisenä lähelle rantaa luo usein ahdistavan tunnetilan. Sen sijaan kaupungit, jossa ranta-alueella on vapaata tilaa muodossa tai toisessa luo vapauttavan tunnelman. Helsinkiä keuhataan usein siitä, että matkustajat pääsevät risteilijöistä melkein suoraan Kauppatorille ja Senaatorille. On helppo hahmottaa mielessään tilannetta, jossa mainitsemani alueet olisivat täytetty rakennuksilla. Tuskin olen väärässä, jos sanon, että ajatus tuntuu suomalaisista ahdistavalta ja vastenmieliseltä. Vertailu saattaa vähän ontua, mutta periaatteessa juuri tästä on kysymys. Ihmisen reagoimisesta ympäröivään tilaan.

TAMPEREEN HELMI

Ryytimäat ja siihen liittyvä puistoalue harjun ja Pyhäjärven välissä ei ole vain Pispalan helmi. Jalostuneessa muodossa se voi olla koko Tampereen helmi. Nykytilassaan se ei välttämättä avaudu ulkopuolisille, koska sieltä löytyy häiritseviä elementtejä. Se vaikuttaa tunkkaiselta ja vähän hoitamattomalta.

Selaillessani aineistoa löysin paljon hyviä yksittäisiä ehdotuksia alueen käytös-

tä. En kumminkaan löytänyt yhtenäistä suunnitelmaa. Syy hajanaisuuteen on tavoitteiden erilaisuudessa. Kysymys on viime kädessä sivistyksestä: tunnustetaanko alueen säilyttämisen arvoinen historia, joka ilmenee vielä tänäkin päivänä toimeliaisuutena sekä elämyksiä tuottavana sosiaalisena ympäristönä ja upeana visuaalisena tilana?

Minusta Ryytimäitä tulisi kehittää kaikkien tamperelaisten hyväksi. Jos tavallinen tamperelainen ei miellä aluetta itselleen tärkeäksi, alue arvoineen ilmeisesti hävitetään. Jälkeenpäin kysytään miksi ja kuka sen hävitti. Silloin vastaus on: me tamperelaiset.

YRTTIPUISTO

Ehdotukseni on, että perustetaan osalle Ryytimäitä yrttipuisto. Sen lomaan sopii luontevasti toimiva ja aktiivinen Ryytimäitä. Ne tukevat toinen toistaan ilman, että mikään katoaa tai häviää. Yrttipuistossa olisi yrtit ryhmitelty lajeittain ja niiden luonteen mukaisesti. Mukana olisivat lääkeyrtit, rohdot, hajusteyrtit, keittoyrtyt jne. Tällainen yrttipuisto on Kotkassa meren rannalla. Alueena yrttipuisto vaatii ehkä viisi aaria. Se olisi hauska, hyödyllinen ja erittäin mielenkiintoinen, sillä se eläisi jatkuvasti. Se mahdollisesti myös aktivoisi palstanpitäjiä. Yrttipuistosta olisi helppo luoda positiivisia mielikuvia. Aluekokonaisuudessaan tavoitaisi uusia kohderyhmiä, Tampereelta ja muualta. Se houkuttelisi ihmisiä kävelyretkille aistimaan vapauden tunnetta, ja ehkä kokemaan ripauksen eksoottikkaa, mitä yrtit parhaimmillaan tarjoavat.

Ajatus Ryytimäille rakentamisesta tuntuu pahalta. Rakentamalla hävitetään tietoisesti kosketus historiaan, joka ilmenee tuoreena tässä ajassa ja muistutuksena menneestä. Siinä katoaa alueelle ominainen sosiaalinen kohtaamispaikka tuntemattomien kesken. Siinä itse asiassa kajotaan ihmisen tunteisiin. Kun ihmisen vapaa fyysinen ympäristö kutistuu, hänen tunnetilansa häiriintyy. Meillä on liian paljon esimerkkejä sen seuraamuksista tässä yhteiskunnassa.

Kuljen rantatiellä

OLEMME KYSYNEET

Pispalalainen-lehti päätti tiedustella alueella asuvilta päättäjiltä kannanottoja Ryytimai-den kohtalon suhteen.

Saadut kommentit ovat yksimielisiä. Kii-tämme lämpimästi kyselyyn vastanneita. Samalla kummastelemme, että Peter Löfberg (RKP) ja Pirjo Rauhala (kok.) eivät reagoi-neet millään tavoin. Miksi? Eikö asia kiin-nosta? Vai eikö uskallus riitä ottamaan kantaa? On vaikea ymmärtää, etteikö mieli-pidettä asiasta olisi, onhan kyse omasta asuinympäristöstä, vaikkei muu arvo-keskustelu innostaisikaan. Keskustelu kuiten-kin jatkuu vuorenvarmasti, ja on hyvä muis-taa, että vaalitkin ovat edessäpäin.

Me kysyimme seuraavaa:

1. Millaisena näet Tahmelan Ryytimaiden tu-levaisuuden ?
2. Oletko alueen rakentamisen kannalla vai sitä vastaan?
3. Vapaamuotoinen kommenttisi asiaan.

Ja näin vastanneet tuumivat.

Mikko Alatalo (kesk.)

1. Ryytimaat ovat arvokkaat. Vaikka ne edustavat mennyttä aikaa, ne edustavat myös tulevaisuutta, pehmeämpää kaupunkikuvaa. Mielestäni Ryytimaan kasvattajilla tulisi olla mahdollisuus edelleen harrastaa viherpeuka-lointiaan.

2. En halua, että Ryytimaille rakennetaan asuntoja. Olen lentänyt pienkoneella tämän kaupungin yllä, ja Tampereella on todella pal-jon käyttämätöntä tonttimaata muualla. Miksi

rakentaa juuri Tahmela tukkoon? Pitäisi näh-dä asioita pidemmällä sihdillä ja pyrkiä ihmis-ystävällisempään ja viheralueita sisältävään kaupunkikuvaan.

3. Ryytimaat ovat Pispalan keuhkot. Niitä ei saa tappaa.

Satu Hassi (vihr.)

1. Mieluisin tulevaisuus on, että Ryytimaat säilyvät Ryytimaina.

2. Eiköhän käy ilmi jo edeltä.

3. Pispalan Ryytimaat ovat keskeinen osa Pispalan kulttuurihistoriaa ja maisemaa. Olisi mielestäni rikos kulttuuriperintöämme vas-taan rakentaa alueelle taloja.

Saara Karhu (SDP)

Mielestäni Pispalan maisema muuttuisi ratkaisevasti, jos kaavailtu rakennusmäärä toteutetaan kokonaisuudessaan. En esim. käsitä, miten kaikki ne autot, joita alueelle rakennet-taviin asuntoihin muuttavilla mitä ilmeisimmin olisi, mahtuisivat alueen teille. Alueen liikennemäärät ainakin nousisivat ratkaisevasti, ja viihtyisyys todennäköisim-min heikkenisi. Toivon historiallisesti arvok-kaan Pispalan ilmeen ja olemuksen säily-vän, ja kaikessa rakentamisessa tulee nou-dattaa alueen henkeä ja omaleimaisuutta.

Lea Minkkinen (vas.)

1. Haluan nähdä Tahmelan kasvimaan säilyvän kasvimaan. Me saimme pienen ai-kalisän, kun alueen kaavoittaminen on jä-tetty pois vuoteen 2005 ulottuvasta kaupun-gin kaavoitusohjelmasta. Arvelen kaupun-gin haluavan parantaa keskusteluyhteyksiä Pispalan asukkaisiin antamalla kaavoitus-vastuun pispalalaisen arkkitehdin hoiviin.

2. Vastustan asuntojen rakentamista kasvi-maalle, myös osittaista.

3. Käytetään aikalisä hyödyksemme. Kult-tuuristen, sosiaalisten, kasvitieteellisten ym. syiden ohella kasvimaa on meille tärkeä aukko maisemassa. Pyhäjärven avautuminen sen kautta on tuiki tarpeellinen Pispalan perin-teisen avaruuden tunnun säilymiselle.

Harri Rinne (vihr.)

1. Epävarmana kaikille osapuolille. Mak-saako vaivaa viljellä, jos häätö uhkaa? Mak-saako vaivaa rakentaa, jos vuosien valitus-kierre uhkaa?

2. Rakentamista vastaan. Täydennys rakentaminen on toki kannatettavaa, mutta se ei voi tarkoittaa, että kaupunkilaisten jokai-nen vir-kistyalue on vapaata riistaa.

3. Pala maata. Jotkut näkevät sen rikkau-den rahana, toiset luontona, sosiaalisena kanssakäymisenä, yhteisön keuhkoina tai

olohuoneena. Tämä ei ole ainutlaatuinen tapaus maailmassa, mutta se on ainutlaatuinen tapaus meille Tahmelassa ja Pispalassa.

Marjatta Stenius-Kaukonen (vas.)

1. Mustalta näyttää. Toivottavasti musta säilyy mustanmullan värisenä. Vielä kasvi-maata ei ole menetetty.

2. Ryytimaa pitää säilyttää Ryytimaana.

3. Vaikea ymmärtää, että monella tavalla ainutlaatuinen kasvimaa halutaan hävittää. Täytyy vain jaksaa tehdä työtä sen säilyttämiseksi.

- UK

TUTKITTU JUTTU!

Aluetieteen ja ympäristöpolitiikan lai-toksen opiskelijat **Anu Sarkkinen, Juhana Suoniemi** ja **Ari Vanamo** ovat tehneet tutkimuksen pis-palalaisten ryytimaita kos-kevistä ajatuksista ja toiveista. Aineisto on kerätty maaliskuussa 2003, ja tutkimus valmistui samaisen vuoden huhtikuussa.

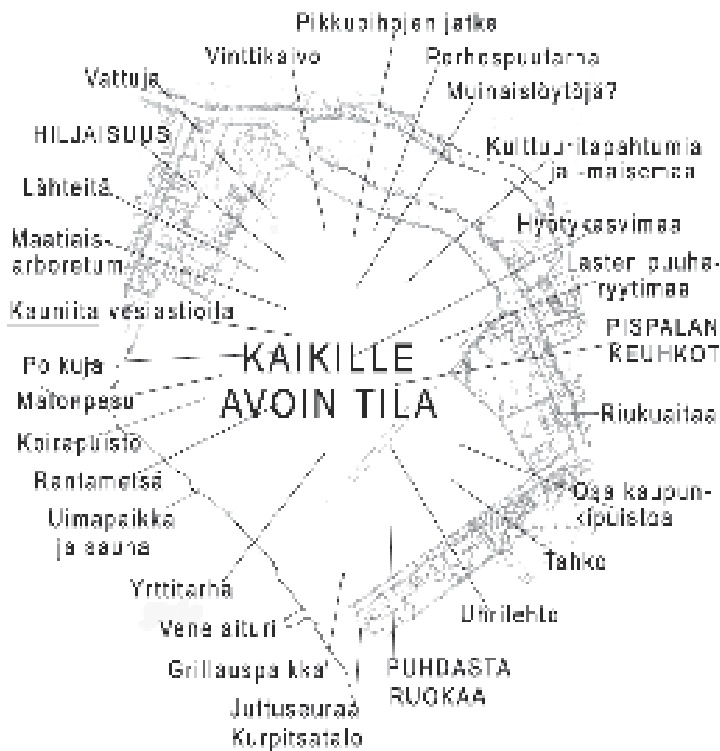
Haastattelun kohteena ovat olleet satun-naisesti Pispalassa liikkuneet ja lähialueella asuvat ihmiset. Tutkimus on suoritettu kyselylo-makkeella. Niitä palautettiin asi-anmukaisesti täytettynä kaikkiaan 84 kappaletta. Ikähaarukka oli 22-79 -vuotta, ja puolet vastaajista oli 30-50-vuotiaita. Tämä vastaa hyvin alueen ikä- ja kaunaa Tampereen väestötilaston mukaan. Vastaajat edustivat tasaisesti kaikkia tulo- ja koulutusluokkia.

Mitä tutkimus sitten kertoi? Oletuksena oli, että Ryytimaiden rakentamista vastustavat muutkin kuin vain aktiivisesti kasvimaita viljelevät. Vastaajista 72 % ei kuulunut mihinkään yhdistykseen. Tulokset puhuvat kuitenkin puolestaan: vain 2 % vastanneista hyväksyy alueen tehokkaan rakentamisen sallivan kaavan, ja 71 % ei hyväksy minkäänlaista rakentamista.

Maankäytön suhteen puolella vastaajis-ta oli toive, että alue säilytetään, mutta sen siistey-destä huolehditaan ja peräti 24 % toi-voi alueen säilyttämistä nykytilassa.

Mielenkiintoinen seikka oli se, että vastaa-jille esitetyn väittämän "uskon että kaikkia osapuolia tyydyttävä ratkaisu löytyy vielä" kanssa oli eri mieltä vain 14 %. Uskoa siis omiin vaikutusmahdollisuuksiin on, ja myös siihen, että kaupungin päättäjiltä ja viran-omaisilta löytyy halukkuutta rakentavaan yhteistyöhön. Tutkimus on nähtävänä kirjastotalolla. - UK

KHO:N PÄÄTÖKSESTÄ...

Tampereen kaupunginvaltuusto valitti Ryytimaiden kumotusta yleiskaavasta Korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Kaupunki lähti vali-tuksessaan siitä, että koska Pispalan väkiluku on lähes puolittunut, alueelle on saatava lisää asukkaita turvaamaan palveluiden säilyminen. Kaupungin mukaan ilman Ryyti-maiden lisäasukkaita palvelut katoavat, väki alkaa käydä autoilla marketeissa ja Pispalan liikennemäärät lisääntyvät. Ryytimaiden säilyttämisellä olisi myös "merkittäviä kielteisiä kuntataloudellisia vaikutuksia".

Tampereen maistraatti puolueettomana tahona antoi oikeuden käyttöön omat, kaupungin luvuista poikkeavat väkilukutietonsa. Näiden mukaan Pispalan asukasluku on noussut 6776 asukkaasta vuonna 1975, 7226 asukkaa-seen vuonna 2002. Väkiluku ei siis ole "lähes puolittunut". Pispala on kaupungin tiheimmin asuttuja kaupunginosia, viheralueita puolestaan on huomattavasti keskiarvoa vähemmän ja

suuri osa niistä sijaitsee Paasikiventien liikennemelualueella.

On vaikea uskoa lisäasukkaiden merkittävän liikennemäärien vähentymistä, loogisempaa on olettaa liikenteen lisääntymän. Kuntataloudellisia vaikutuksia kaupunki on arvioinut varsin yksipuolisesti, varsinkin kun alueesta ei ole tehty mitään kaavoitusta tukevia selvityksiä. Kuntataloudellisesti 100 asuntoa suhteessa koko yleiskaavaan ja muuhun Tampereen rakentamiseen on marginaalista.

Kaupungin KHO:lle toimittamissa pape-reissa Ryytimaille kerrotaan olevan 60 palstaviljelijää. Todellisuudessa jo palstoja on 168 ja viljelijöitä moninkertainen määrä. Palstoja on viljelemättömänä vain sen vuoksi, ettei niitä ole jaettu uusille halukkaille. Viime kevääseen mennessä ilmoittautuneista n. 100 viljelyhalukkaasta vain 60 otettiin jonoon. Heistä vain parisenkymmentä sai uuden palstan. Palstojen jakaja on Teiskon

EKO- TERRORISMIA RYYTIMAILLA!

Pimeänä marraskuun iltana tapasimme reilut 30 vuotta Pispalassa asuneen henkilön, jonka paljastus vuosikymmenten takaisesta suorasta toiminnasta nostatti kysymyksiä: oliko teolla kielteisiä kuntataloudellisia vaikutuksia, lisäksi heidän toimintansa Ryytimaiden rakentamispainetta, mikä on tarinan opetus nykypäivän pispalalaiselle? Ymmärrettävästä syystä tapaamamme henkilö haluaa pysytellä nimettömänä. Myös hänen mainitsemansa ystävän nimi on muutettu.

"Oliskohan ollut keväällä 70 kun Pensaas Ryrjön kanssa kätteltiin semmosta pusikkaa siinä Ryytimaan kulmalla. Ei sitä Tahmelan valtatieä siinä silloin edes ollu, sehän rakennettiin vasta myöhemmin. Ryrjö sitten mietti jotta mitäs jos pistettäis toi läntti tosta peru-nalle. Paljon siinä silloinkin viljeltiin, siinä Ryytimaille, mutta meille ei ollu sijaa niiltä palstoilta. Mää vähän emmin, että kun kenen se maa siinä mahto olla, mutta Ryrjö meinas, että tommosta horsmaa kenenkään tuu ikävä, jos sitä hiukan siistitään. Niin me sitten raivattiin siitä muutama aari ja laitettiin peru-nalle. Eikä kyllä keneltäkään sen enempiä kyselty. Hyvin ne perunat siinä kasvo ja koko talvi niitä syötiin. Kyllä mää kesällä taas oon siellä maille möyrimässä. Se pitää jotenkin virkeänä." - TP Tampereen 4H -yhdistys.

Paikalliset yhdistykset yrittivät oikeudelta oikeudelle toimitetut virheelliset tiedot ja tekivät purkuhakemuksen KHO:n päätöksestä. Vastauksena tähän KHO totesi, ettei asiassa ole ilmennyt mitään sellaista uutta jonka vuoksi päätöstä tulisi muuttaa.

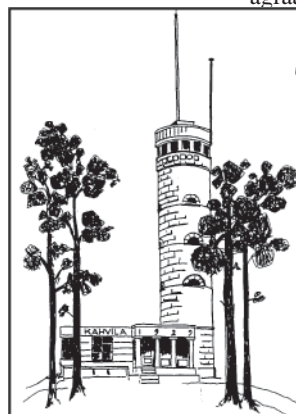
Mainittakoon vielä, että asian käsittelyn aikana asukasyhdistys toimitti oikeudelle Pirkanmaan maakuntamuseon lausunnon Ryytimaista. Tässä todetaan alueen edustavan Pispalan varhaisempaa agraarihistoriaa, ja että avoin maisematila

T:mi Hyhkyn huolto

Antti Antikainen

Lumitöitä, nurmikon leikkausta, maankuormaus- ja kaivutöitä AVANT-pienkuormaaja/kaivurilla.

Pättiniemenkatu 17 H 23, 33270 Tampere
Puh. 045 6722 490, koti (03) 344 1136
Pispala@nic.fi

Pyynikin näkötorni

**MAANKUULU
MUNKKI-
KAHVILA**

Avoinna joka päivä 9-20
p. 212 3247

SUUNNITELLAANKO RYYTIMAILLE?

Tampereen kaupungin ympäristötoimen aluearkkitehti ja itsekin pispalalainen **Taru Hurme** vastaa kysymyksiin Pispalan Ryytimaiden tilanteesta.

Mitkä ovat Tampereen kaupungin kaa-voitustoimen suunnitelmat Ryytimaiden asemakaavoituksen suhteen? Mikä on näiden toimien aikataulu?

- Ryytimaiden alueen kaavoittamisella ei ole tällä hetkellä aikataulua. Kaava ei ole kaavoitusohjelmassa eikä siten työn alla. Pispalan asioista ajankohtaisin on nyt rakennusinventoinnin hyödyntäminen, millä keinoin tehtyä inventointia voidaan käyttää korjaus- ja uudisrakentamisen ohjauksessa. On pohdittu mm. paikallisen rakennusjärjestyksen laatimista.

Millaisia selvityksiä Ryytimaista tehtäisiin asemakaavoituksen pohjaksi?

- Selvityksiä tulisi vielä aikamoinen määrä. Maankäyttö- ja rakennuslaki määrittelee, että kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin ja että kaavaa laadittaessa tulee riittävästi selvittää suunnitelman toteuttamisen

ympäristövaikutukset. Näihin kuuluvat muun muassa yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset vaikutukset. Kaikkiin merkittäviin kaavoihin liittyviä selvityksiä ovat muun muassa luontoa, kasvillisuutta ja elämistötä koskevat selvitykset. Valtakunnallisesti arvok-kaassa kulttuuriympäristössä toimittaessa selvitettäväksi tulevat maisemalliset ja kulttuurihistorialliset arvot. Lisäksi on joukko teknisiä selvityksiä.

Miten paikallisten asukkaiden osallisuus kaavoitusprosessiin toteutuisi?

- Maankäyttö- ja rakennuslain henki on se, että jo kaavaprosessin varhaisesta vaiheesta asti kuullaan osallisia. Ensimmäinen kuulemisvaihe kaavoja käynnistettäessä on osallis-tumis- ja arviointisuunnitelman laatiminen ja asettaminen nähtäville mielipiteitten saamista varten. Tämä suunnitelma on myös tapana lähettää suoraan muun muassa paikallisille yhdistyksille. Osallistumis- ja arviointisuunnitel-massa kerrotaan kaavatyön lähtökohdista ja tavoitteista sekä hahmotellaan kaavaprosessin kulkua ja

vuorovaikutuksen järjestämistä osallisten kanssa prosessin aikana. Osallisia kaava-hankkeissa ovat naapuruston maanomistajat ja asukkaat ja lain sanoin " ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa." Lisäksi osallisia ovat monet viranomaistahot, muun muassa Pirkanmaan ympäristökeskus. Näillä osallisilla tulee olla mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua mielipiteensä asiasta. Päätösvalta on kuitenkin luottamuselimillä, kaavojen osalta kaupunginvaltuustolla.

Jollei asemakaavoitus etenisi, mitä vaih-toehtoja Ryytimaiden maankäytölle voisi olla?

- Kaavamuutoksen yhteydessä tutkittavaksi tulisi erilaisia vaihtoehtoja. Selvitysten idea on, että kaavasuunnitelmalle saadaan hahmotettua reunaehdot, mikä on mahdollista ja alueelle sopivaa. Selvitykset ja vaihtoehtotarkastelut ovat siksi merkityksellisiä, että niiden yhteydessä joudutaan punnitsemaan erilaisten arvojen tärkeyttä.

- Tässä tuli nyt kuvailtua kaavaprosesseja yleisemmällä tasolla. Ryytimaiden osalta vastaus on, että se ei ole työn alla eikä aikatau-lutettuna tvölistallamme. Hurme toteaa loppuksi. - MS

Kasvimaita koskevat yhdistysten aloitteet yms. verkossa: www.pispala.fi/uuttanyt
Keskustelua kasvimaita ja kaavoituksesta: www.pispala.fi —> keskustelu

Rajaportin

SAUNA – KAHVILA – HIEROJA

◆ Suomen vanhin yleinen sauna

◆ puh. 222 3823

◆ avoinna ma 18-22 ke 18-22 pe 15-21, la 14-22

◆ Jouluaattona 12-18 (13-16 ruuhkaisaa!), Tapanina 15-21, u-vuodenaattona 18-22, muuten normaalisti

◆ naisten ja miesten osastot

◆ maksu 4,5 €, klo 17 asti 2,5 €

◆ maanantaisin koko illan 2,5 €

◆ myös tilausaunoja puh. 040 776 5198

Saunatuotteita joululahjoiksi!

◆ T-paitoja Rajaportti-aiheisella kuvalla (2 mallia ja väriä) 10 €

◆ saunapyyhkeitä: pellavapuu villafrotee, kotimainen, iso, Rajaportti-tekstillä 30 €

◆ lahjakortti: 15 min hieronta, sauna ja pullakahvit 12 €

◆ saunan historiikkikirja "Puhraasta tuli" 13 € (myös Pikkolosta, Kahverista, Amurin Helmestä)

RAJAPORTIN KAHVILA

◆ avoinna sauna-aikoina

◆ kahvia, pullaa, olutta, virvokkeita, pikkusyötävää

◆ puh. 213 0117

HIERONTAHUONE "CORPUS VITALE"

◆ koulutettu hieroja/urheiluhieroja Jussi Willgren

◆ toimii sauna-aikoina, tilauksesta muulloinkin

◆ ajanvaraukset puh. 045- 673 6871

Pispalan valtatie 9 ◆ www.rajaportinsauna.fi

RIIIMUJA PISPALAN KIRJASTO- TALON RUNOLAUTEILT

SÄÄLI IHMISTÄ

Miltä tuntuu syödä lammasta, joka tapetaan puunuijalla?
Miltä tuntuu synnyttää taivaan ja helvetin valtakunnassa?
Miltä tuntuu lähettää Viaton Kouluun istumaan?
Miltä tuntuu, kun Kuolemansairauden tunnistaa?

Miltä tuntuu, kun mustan rakkauden nuoli
osuu rintaan koko voimallaan?
Miltä tuntuu muistaa nuoruuden rakastettua?
Miltä tuntuu, kun ainoata ystävää hautaan lasketaan?

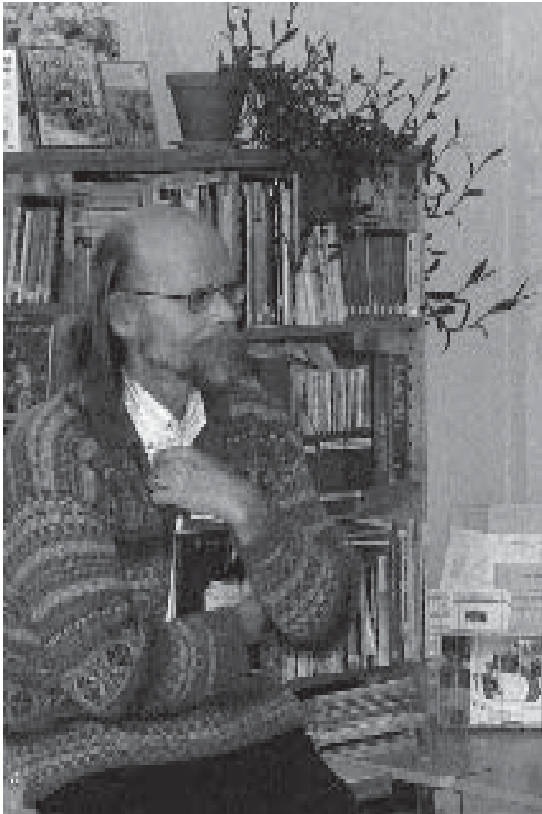
Miltä tuntuu istua vuoteen laidalla ja kantaa
harteillaan koko maailmaa? Miltä tuntuu, kun kotka maksaa
hakkaa nokallaan? Miltä tuntuu, kun Totuus
maahan poljetaan?

Miltä tuntuu syntyä & miltä tuntuu kuolla?
Miltä tuntuu elää ilman toivoa, uskoa ja rakkautta?

Miltä tuntuu, kun ymmärtää tyhjistä toivoa?
Miltä tuntuu, kun ymmärtää mahdottomaan uskoa?

Miltä tuntuu, kun ymmärtää, että rakastaa jokaista?

Risto Ahti

*Risto Ahdin ja Markku Toivosen
mieleenpainuvilla runolauteilla
Helvi Lehtonen (alla) yleisön jou-
kosta lausui Riston runon "Sääli
ihmistä".*

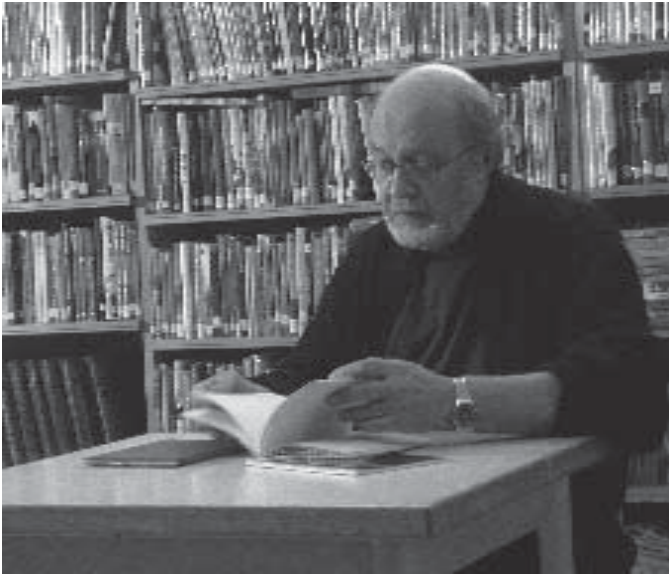

*Risto Rasa esitti omassa tilaisuu-
dessaan mm. viereisen runon.*

Maa halusi antaa taivaalle
jotakin, mitä se oli itse tehnyt.
Lahja olisi pieni järvi, rikkumaton.
Mutta oli kesä ja paljon tekemistä,
maa myöhästyi ja oli tullut syksy,
rannan puut olivat mustia rankoja
järven reuna säröillä.

Risto Rasa

Vanhan kaartin pispalalainen Kullervo Järvinen esitti Pispala-aiheisia runoja myös vanhoista kokoelmistaan.

Viimeinen bussi tallille saakka.
Puhutaan loppu ja kävellään harju halki,
haistetaan ilmaa,
järveltä kalanhaju.
Muistellaan saaret pimeydestä,
tuulen takaa.

Talvi tulee mutta minkälainen.
Haulitornin päätä paleltaa.

Musta kissa hiipii tielle näillä main.

Kototalo kapinassa seissyt makaa
unta. Rähmäoksa koivu raappaa
tulijaa. Keittiössä lappu pöydän
päällä.

Uunintäysi perunaa ja kastiketta
aamuun
ämpäriin
ja pellolle.

Kullervo Järvinen

MARRASKUUN RUNOJA:

PUHUISIT MINULLE

Kuuntelen näitä täyttyneitä hetkiä.
Katkaistuja korsia
ja pellon väsynyttä ikävää kypsään viljaan.
Olisit tässä nyt,
kun on raskaitten pilvien aika.

Kertoisit menneen kesän ja lämpimät rannat.
Puhuisit nämä riisutut puut
ja maan, joka routaan vaikenee.
Puhuisit marraskuun.

Eino Kotola

Runoilijat Eero Vanhatalo ja Eino Kotola.

Kuikan suku
on sata miljoonaa vuotta vanha.

Sillä on oikeus huutaa täällä.

Eero Vanhatalo

Runolauteiden nettisivut osoitteessa
www.pispala.fi/runolauteet/runosyky/
Sieltä löydät 40 runoilijan esittelyn, myös elävää ääntä ja
kuvaa. Esitykset on myös taltioitu nauhoille. Tallenteista
voi tiedustella Pispalan kirjastotalolta.

- sivun kokosi Runolauteiden primus
motor Mikko Mäkitalo. Kuvat IM ja AP

PROMETHEUS-LEIRIT, IKKUNA TULEVAISUUTEEN

Minulle oli ikäänkuin itsestäänselvää, että lähdän Protulle. Huvitti vain kokea se, koska se kuulosti niin hyvältä, kertoo Iida Kalmanlehto, 19.

- En ole ikinä kuulunut kirkkoon, periaatteestakaan en mennyt riparille. Mutta kaikki muut menivät. No, onneksi oli Protu ja meidän elämäkatsomustiedon opettaja, joka infosi meitä siitä, kertoo puolestaan Mintta Metteri, 20.

OMA AIKUISTUMISLEIRI

Kahdeksankymmentäluvun loppupuolella elämäkatsomustiedon opiskelijat alkoivat kaivata uskontokuntiin kuulumattomille nuorille omaa aikuistumisleiriä rippileirin vaihtoehdoksi. Filosofian ja elämäkatsomustiedon opettajat järjestivät ensimmäisen leirin jo 1989 ja toimintaa jatkamaan perustettiin Prometheus-leirin tuki ry. Ensimmäinen varsinainen Prometheus-leiri, eli Protu, järjestettiin vuonna 1990.

Leirit ovat siis syntyneet nuorten itsensä toivomuksesta ja ovat poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumattomia. Jokaisena leiripäivänä käsitellään omaa teemaa, esimerkiksi maailmankuvia ja -katsomuksia, yhteiskuntaa, tai tulevaisuutta. Lisäksi leirillä käsitellään useita pienempiä aihealueita.

- On se aika tärkeätä, että saa sen ikäisenä puhuttua jotain omista vaikutusmahdollisuuksistaan omaan elämään ja laajemminkin. Tulevaisuudesta, ihmissuhteista, siitä, että on eri näkökulmia asioihin; erilaisuudesta, Mintta luettelee.

- Luulen, että jotkut ihmiset eivät koko elämänsä aikana tule tarkemmin ajatelleeksi monia leirillä esille tulevia asioita. Siellä käsitellään aiheita, jotka ovat todella henkilökohtaisia ja koskettavat, mutta myös yleisellä tasolla. Mielestäni se on melko ainutlaatuinen yhdistelmä, Iida huomauttaa.

Päiväteemoilla tai muilla leirin aiheilla ei varsinaisesti pyritä opettamaan. Valmiita vastauksia ei tarjota. Tavoitteena on antaa nuorille eväitä omaan ajatteluun ja maailmaan suhtautumiseen.

JOTAIN ERITYISTÄ

Jokaiselle leirille osallistuu noin viisitoista leiriläistä ja 5-7 hengen tiimi. Tiimi koostuu kahdesta aikuisesta ohjaajasta ja apuohjaajista, jotka itse ovat aikaisemmin käyneet leirin. Monet leiriläiset ovat sanoneet parhaaksi leiri-muistokseen yhteishengen syntymisen ja läheisyyden. Miten kahdestakymmenestä toisilleen tuntemattomasta ihmisestä voi viikon aikana tulla toisilleen läheisiä?

- Keskusteluilla on suuri merkitys, Iida selvittää. Leiriläiset ehkä kokevat siinä jotain erityistä, että heille puhutaan niin avoimesti, ja sen kautta läheisyyden tunne kasvaa.

*Mintta Metteri
ja Iida
Kalmanlehto
aikuisuutta
etsimässä.*

Leirillä on myös hyvin lämmin olla, koska jokainen otetaan vastaan juuri omana itsenään.

ENNEN KAIKKEA MAHDOLLISUUS

- Prometheus-leirit ovat vaikuttaneet elämäni hyvin paljon. Luulenpa, että noin puolet tämänhetkisistä ystäväistä, kavereista, tuttavista tunnen ainakin jotenkin välillisesti Protun kautta. Minulle Protu oli siis ennen kaikkea mahdollisuus tavata samanhenkisiä ihmisiä - oma leirini, vaikka upea kokemus olikin, ei sinänsä ollut mitenkään maailmaani ja maailmankuvaani, ajatteluani mullistava, Iida jatkaa. - Leiri avasi joitain ovia uusiin ympyröihin, omemmanlaisten ihmisten luo, uusien ihmisten luo. Oli Protu kai vähän joku henkireikä. Vaikeeta kuvitella millaista mun elämäni olisi, jos en olisi ikinä mennyt Protulle. Ja on se kyllä ehkä paras yksittäinen asia, mitä mulle on elämässäni tapahtunut, Mintta toteaa.

AIKUISTUMINEN JATKUU

Aikuistumisleiri-nimityksestä huolimatta Protun päätösjuhlasta ei viikon päätteeksi marssi ulos valmiita aikuisia.

- Aikuistuminen jatkuu toivottavasti koko lopun elämän. Aikuisuuteen kun ainakin minun päässäni liittyy niin paljon sellaista tuttuihin ajatusmalleihin jämähtämistä, jota yritän elämässäni välttää, Iida hymyilee. - AK

LISÄINFOA

Leirien suosio on jatkuvasti kasvanut. Ensi kesänä Prometheus-leirejä järjestetään jo yli kuusikymmentä. Leirit on suunnattu kahdeksannen luokan käynteille ja ensisijaisesti uskontokuntiin kuulumattomille, mutta myös kaikki uskontokuntiin kuuluvat ovat varsin tervetulleita.

Leiripaikat ovat rauhallisia leirikeskuksia eri puolilla Suomea. Yksi leirikeskuksista sijaitsee Virossa. Tavallisten leirien lisäksi järjestetään myös erikoisleirejä laiva- ja telttaleiristä eko- ja teatterileiriin. Lisäksi järjestetään kaksi seniorileiriä, jotka on tarkoitettu vuonna 1987 tai aiemmin syntyneille.

Lisätietoja leireistä saa esimerkiksi internetistä osoitteella www.protu.fi.

TIETOKONE JA INTERNET TUTUKSI

Pispalan kirjastotalolla toimiva tietotupa tarjoaa atk-opetusta ja neuvontaa.

Perusteisiin keskittyvillä kursseilla perehdytään laitteisiin, tiedonhallintaan, tekstinkäsittelyyn ja internetiin sekä kuvankäsittelyyn ja verkkosivujen tekoon. Asioihin tutustutaan rauhalliseen tahtiin, kolmen hengen ryhmissä, Pispalan kirjaston leppoisassa ilmapiirissä.

Kursseille ilmoitaudutaan kirjaston päivystäjälle. Otamme yhteyttä kun seuraava ryhmä on kasassa. Ryhmät pyritään kokoamaan lähtötasoltaan samantasoisista opiskelijoista, opiskeluaajat ja -rytmi sovitaan aina kunkin ryhmän kanssa erikseen ensimmäisessä kokoontumisessa. Kurssit ovat maksuttomia.

Varsinaisen kirjaston tiloissa on myös kolmen koneen nettipiste asiakkaiden omatoimiseen käyttöön aukioloaikoina. Työvoimatoimiston työnhakupiste paikkojen hakuun ja hakemusten tekoon löytyy myös. Pulmatilanteissa apua ja neuvontaa saa tietotuvan työntekijöiltä.

Myös Pispalan nettisivujen tekijätiimiin voi tulla mukanaan. Neuvontaa ja kurssitusta sisällöntuottajille järjestetään tarpeen mukaan. - AP

ATK-tietotupa

email: tietotupa.pispala@tamperelainen.org, netissä: www.pispala.fi/tietotupa

Pispalan kirjastotalo Tahmelankatu 14, p. 03-223 9654
aukioloajat: ma - pe 14-20 la 12-17

Kirjastotalo ja tietotupa ovat osa Pispalan kumppanuus -projektin toimintaa.
netissä: www.pispala.fi/kumppanuus

MUKANET OPETTAA NETTIÄ MUKAVASTI

Mukanet-tietokoneopetus on aloittanut Pispalan kirjastotalolla. Mukanet on suunnattu ikäihmisille, jollaisiksi lasketaan 50 vuotta täyttäneet, mutta myös nuoremmat ovat tervetulleita mukaan. Jäsenmaksu on 10 euroa. Maksamalla sen saa alennuksia kursseihin. Mukanetin nettinurkkia on pääkirjastotalo Metsossa, Sampolassa, Hervannassa ja nyt Pispalan kirjastotalolla.

Mukanet-toimintaan kuuluvat myös kotitutorit. Kotitutorin voi tilata auttamaan tietokoneasioissa ottamalla yhteyttä kotitutorien yhdyshenkilöön **Eija-Riitta Korttesluomaan** alla olevaan osoitteeseen.

Surffinnettikin on osa Mukanettiä. Surffinettiin pääsee Pispalan kirjastotalon nettinurkasta klo 10.00-14.00. Surffinettissä joku neuvoo aina.

Mukanetissä on hyviä ja innostavia opettajia, jotka osaavat ottaa huomioon varttuneiden oppimisen ja opettamisen erityispiirteet. Mukanetissä lähdetäänkin hitaasti liikkeelle ja aina tarvittaessa neuvotaan. Opiskelija voi myös halutessaan vaikka pudota keltasta.

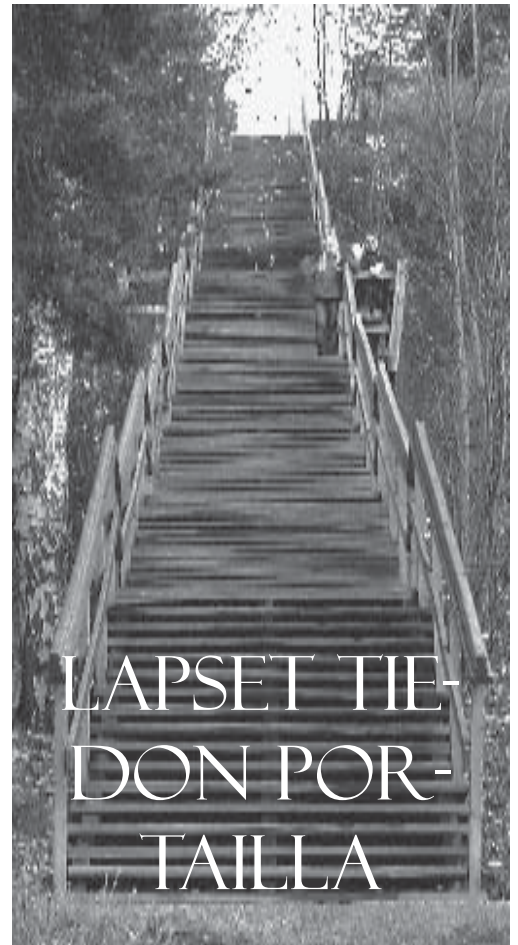
Mukanetin opettajat neuvovat ja opettavat internetin käyttöä Pispalan kirjastotalolla torstaisin klo 12.00-14.00. Silloin heiltä voi tulla kysymään mitä tahansa netistä, aikaa varaamatta.

Yhteydenotot: ATK Seniorit Mukanetti ry, Sorinkatu 3 A, 33100 TAMPERE. Puhelinnumero: toimisto (03) 223 5898 ja kurssit (03) 222 5798, ma-pe kello 10-14. Sähköposti: tikapuut@mukanetti.net. Kotisivut: www.mukanetti.net. - MS

Pyynikintorin fysioterapia
ja hieronta

Pyynikintori 4
33230 TAMPERE
puh. (03) 222 9295

Fysioterapeutit
TIINA HEMMILÄ
MARJA-LEENA HYVÖNEN

LAPSET TIEDON
PORTAILLA

Pispalan koululla on syksyn ajan toimintu iltapäiväkerhon yhteydessä nettikerho. Koulu on antanut atk-luokan käyttöön tunnin ajaksi viikossa maanantai-iltapäivisin. Kerhossa on kymmenkunta 2-4 -luokkalaista, jotka ovat opetelleet tietokoneen käyttöä omien lähtötietojensa pohjalta. Eniten lapsia on kiinnostanut internetin ja sähköpostin käyttö. Kaikille on vanhempien luvalla avattu omat sähköpostiosoitteet ja lapset ovat lähettelleet toisilleen viestejä sekä sähköisiä postikortteja.

Lisäksi on opeteltu skannerin käyttöä, tallennusta ja tekstinkäsittely- ja piirto-ohjelman käyttöä. Kerhon vetäjänä on toiminut **Marita Sandt**. Myös aineistoa kerhon omien nettisivujen julkaisemiseen netissä on luotu mm. kirjoittamalla kauhutarinoita ja valoku-vaamalla pispalalaisia maisemia ja rakennuksia. Nettisivujen luomisessa apua on tulossa Pispalan kumppanuusprojektin atk-tietotupalaisilta. - SL

bitpoint

MIKROTIEKONEET JA OHEISLAITTEET
Pyynikintori 4-6, 33230 Tampere, p. 211 0877, fax 211 0855
<http://www.bitpoint.fi>

Ikkatan rakennusrestaurointikurssin kalkitsemisryhmä

KIERRÄTYS TOIMINTAAN!

Entisen Puukkoniemen kaupan talossa, Rajaportin saunan kupeessa, toimi aikaisemmin Pispalan Kierrätyskeskus. Kierrätysyhdistys perustettiin Pispalaan vuonna 1991 ja nykyisin sillä on noin 60 jäsentä. Yhdistyksen tavoitteena on laittaa vanha tavara uudelleen kiertoon ja täten vähentää jätteen syntymistä ja suojella ympäristöä.

Viimeiset pari vuotta Kierrätysyhdistys on ollut vailla toimitiloja. Hienoa olisi, jos Kierrätys saataisiin taas pyörimään ja toiminnalle löytyisi uusi tila Pispalasta.

Jottei tyhjänpäältä tarvitse aloittaa, uudet innokkaat kierrätyksen vauhdittajat voivat kysellä kokemuksia aiemmin yhdistyksessä toimineelta **Päivi Blinnikalta:**
Paivi.Blinnikka@ympa-risto.fi

Myös Pispalan verkkosivuilta löytyy tietoa kierrätysyhdistyksen aiemmasta toiminnasta: www.pispala.fi/yhdistykset/kierratys/ Internetissä kierrättäminen onnistuu tälläkin hetkellä osoitteessa www.pispala.fi/ ilmoitustaulu.

Ei muuta kuin tiloja etsimään ja kierrättämään! - AK

RAJAPORTIN SAUNALLA SUURREMONTTI

Moni saunanystävä koki vieroitusoireita marraskuun alkupuolella, kun Rajaportin sauna oli suljettuna remontin takia peräti pari viikkoa. Taisikin olla pisin seisokki sitten -80-luvun lopun; no pääsipä saunatonttukin kerrankin lomailemaan kunnolla.

Vuosittaisten kalkituksen ja kiukaan kunnostuksen lisäksi nyt tehtiin pannuhooneremontti, jota on suunniteltu ja rahaa kerätty jo kymmenkunta vuotta. Vanha hajoamaisillaan ollut, suoralla sähköllä lämminnyt vesivaraaja päästettiin vanhuuden lepoon ja tilalle tuli lämmityskattila pellettipolttimella. Kustannuksista saunayhdistys maksoi suurimman osan, mutta myös kaupungin tilakeskus osallistui noin kolmanneksen osuudella. Lämpimän veden lisäksi kattilasta saadaan vesipatterilämmitys pukuhuoneisiin, mikä tehdään talven mittaan.

Kiukaan tulenkestäviä sisämuurauksia kunnostelttiin Tampereen Laatutekniset

Oy:n asiantuntevalla avustuksella ja löyly- ja pesutilojen penkit uusittiin. Ne talkoili lehtikuusi-lankusta Polmo Oy:n Terjo Kallioniemi. Lehtikuusi on vanha laivapuumateriaali ja kos-teudenkestävänä myös erinomainen vaihtoehto painekyllästetyille myrkkypuulle esim. piharakenteissa.

Nytpä siis taas Rajaportille löylytteleämään, jouluaattonakin saunotaan perinteiseen tapaan klo 12-18. Saunatonttu vihjaisee, että jos haluaa välttää ruuhkan, aattona kannattaa tulla ennen klo 13. tai klo 16. jälkeen! Ja löytyypä saunalta alan joululahjatkin: paidat, pyyhkeet ja saunakirjat.

KALKKIA SEINIIN

Osana Rajaportin saunan kunnossapitoa saunan rapatut löylytilat pintakäsittellään kalkkimaalilla kerran vuodessa. Lisäaineettomalla kalkkimaalilla maalaaminen on perinteistä rakentamista kunnioitta-

va pintakäsittelytapa. Maalin perusmateriaalia, märkäsammutettua kalkkia, käytetään myös hiekan kanssa perinteisessä kalkkilaastirappauksessa. Kalkkimaalattu pinta on hengittävä, eikä siten aiheuta kosteusvaurioita rapattuun seinäpintaan, kuten uudet muovimaalit. Kalkittu pinta vanhenee luonnollisen kauniisti kulumalla ja haluttaessa pinnan uusiminen on helppoa.

Jokasyksyisen Rajaportin saunan kalkitsemisen suorittivat edellisten vuosien tapaan Ikaalisten käsi- ja taideteollisen oppilaitoksen rakennusrestaurointikurssin ensimmäisen vuoden opiskelijat. Kalkkimaali tehtiin perinteisesti Uula-tuotteen lahjoittamasta Leineperin hautakalkista. Maalausurakkaan vierähti topa-roikalta kolme työntäyteistä päivää. Saunaan sai touhussa todellisen näppituntuman.

Tämänvuotisen kalkitsemisen jälkeen saunan tilat olivat taas kirkkaat ja viihtyisät. Työntekijöiden mieleisiltä - kiukaan lempeän ajaton huokailu

KUKA LAPSET KASVATTA?

Pispan koulun vanhempainyhdistys, Kølvi-poikatyön projekti ja Ahjolan nuorisotyö järjestävät 14.2. lauantaina klo 12 - 15 Pispan koulun auditoriossa keskustelutilaisuuden lasten kasvuun ja kasvattamiseen liittyvistä kysymyksistä, joita ovat mm: onko Pispala hyvä ympäristö lapsen kasvuun? Pidetäänkö täällä vielä huolta myös naapurin lapsista? Mitä hyvä vanhemmuus on? Mikä on vanhemmuuden rooli? Kasvattaako vanhemmat vai ammattilaiset? Kuulumisia kasvatuskysymyksistä kuullaan myös Hyhkystä.

Tilaisuuden alustaa Stakesin erikoistutkija Maarit Alasuutari, joka on tehnyt väitöskirjan aiheesta "Kuka lasta kasvattaa? - vanhempien ja yhteiskunnallisen kasvatuksen suhde vanhempien puheessa". Lisäksi kommenttipu-hevuoja kuullaan mm aiheista: elämä Pispalassa entisaikaan, pispalalainen isyys, Pispalan kulttuuri-tietoisuuden lisääminen lasten kasvatuksessa. Tilaisuus on maksuton ja läsnäoleville on tarjolla pullaa ja kahvia. Tilaisuuden toivotaan luovan positiivisen ilmapiirin raikkaalle mielipiteen vaihdolle aiheesta. - KU

TARINOITA PIKKUPIRUISTA

Pispalan kirjastotalolla alkoi syyskuun lopussa lasten tarinapiiri. Tarinapiirissä keksitään ja kirjoitetaan omia tarinoita ja runoja – siis luodaan omia maailmoja. Tarinapiiri kokoontuu joka toinen viikko lauantaisin kello 13. Tammikuussa ensimmäinen kerta on 10.1.

Idea tarinapiiristä syntyi lasten kirjastopäivänä, kun tarinapiirin vetäjä **Vilja-Tuulia Huotarinen** yhdessä tutkija **Jaana Vuoren** kanssa havaitsi, että Pispala on täynnä kirjoitusintoisia lapsia. Tarinapiirissä on käynyt aktiivisesti 7-8 lasta. Mukaan mahtuu vielä, kesken vuodenkin.

- Tarinapiiri on kaukana äidinkielen tunteista, leipätyönään sanataidetta, äidinkieltä ja ilmaisutaitoa lukiossa opettava Vilja-Tuulia Huotarinen kertoo. Tarkoituksena on nimenomaan välttää koulumaisuutta ja keskittyä itse tarinoihin.

Viita-piirin puheenjohtajana toimiva Huotarinen on toistaiseksi houkutelut nuoret sanataiteilijoiden alut tarinoimaan muun muassa pikkupiruista, prinsessoista ja lohikäärmeistä. - AK

TAHMELAN RANTAPUISTO

Tampereen kaupungin metsäosasto ja puistoyksikkö järjestävät keskustelutilaisuuden Pispalan kirjastotalolla maaliskuun 13. päivänä klo 18.00.

Tilaisuudessa esitellään kaupungin metsäosastolla laadittua Tahmelan rantapuiston hoitosuunnitelmaa sekä keskustellaan siitä. Tarve hoitosuunnitelman laatimiselle on tullut puistoon rajautuvien asukkaiden toi-

veista. Suunnittelualue ulottuu Varalan viereisten uusien talojen rajalta pikkulähteelle.

Ehdotetut toimenpiteet ovat melko pienimuotoisia ja metsäosasto on varautunut tekemään niitä maaliskuuhuhtikuussa. Esittelijöinä toimivat metsätaloussuunnittelija **Anne Tuominen** metsäosastolta sekä suunnittelija **Marjaana Tuoriniemi** puistoyksiköstä.

PRO-PISPALA

Kahden vuoden ajan herätelty PRO-Pispala on saanut ympäristöministeriöltä alku-rahoituksen. Tämän turvin käydään käsiksi ohjelman ensimmäisen tavoitteen, hanke- ja yhteistyösuunnitelman aikaansaamiseen. Tarkoituksena on koota kaikkien pispalalaisten ajatuksia siitä, mikä Pispalassa on arvokasta, mikä Pispalasta tekee Pispalan, kuinka näitä arvoja tulisi hoitaa ja millaisella toiminnalla kulttuuriympäristömme säilymistä parhaiten tuettaisiin.

Asukkaiden ajatusten ja toiveiden pohjalta laaditaan Pispalan hoitosuunnitelma, joka saatetaan kaupunginvaltuuston käsittelyyn ja sen tiedoksi saannin lisäksi toivotavasti myös otettavaksi huomioon alueenkäyttöä ohjaavana ohjeena. Hoitosuunnitelma pidetään esillä, kommentoitavana ja muokattavana internetissä. Pyrkimyksenä on toteuttaa suunnitelman pohjalta myös Pispalan kävelykierto, jonka varrella sijaitsevilla rasteilla saa tietoa kaupunginosan arvoista ja niiden hoitotavoitteista.

PRO-Pispalan yhteistyösuunnitelman tavoitteen mukaisesti pyritään verkottumaan vastaavien kansallisten ja kansainvälisten ohjelmien kanssa ja luomaan niin ekologisesti, kuin sosio-ekonomisestikin kestäviä rakennusperinnön säilymistä edistäviä toimintamalleja. Paikallisesti asukasyhdistys on aloittanut toiminnan Pirkanmaan perinnepoliittisen yhdistyksen yhteisöjäsenenä, valtakunnallisesti toimimme Rakennusperinteen ystävät ry:n kautta ja kansainvälisesti Europa Nostran jäsenenä. PRO-Pispalan aihepiiriin kytkeytyvän EU-projektin aloittamismahdollisuuksia tutkitaan parhaillaan.

ASUKAS-ILTA KIRJASTOLLA 17.1.

Ajatuksia siitä, mikä sinulle on tärkeää Pispalassa otetaan vastaan Pispalan kirjastotalolla la 17.1. klo. 17.00 pidettävässä asukasillassa. Pispalan hoitosuunnitelman valmisteluun voi ottaa kantaa myös tuomalla mielipiteensä palautelaatikkoon sisälle kirjastoon, ulos postilaatikkoon, tai lähettämällä ne sähköpostiosoitteeseen pispalalainen@tamperelainen.org

PRO-suunnitelmat verkossa: www.pispala.fi/yhdistykset/asukasyhdistys - PV

JOULUMYYJÄISET KIRJASTOTALOLLA

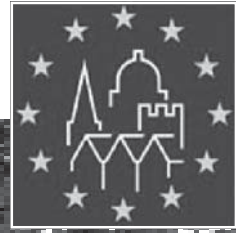
Pispalan kirjastotalolla järjestetään historian ensimmäiset joulumyyjäiset 17.-20.12. Kirjastoyhdistys on koonnut harjun käsityöläisten ja taitelijoiden töitä, joista löytyy mainioita joululahjoja niin aikuisille kuin lapsillekin. Kirjastotalon Galleria-tilassa esittäytyy kymmenkunta tekijää, jotka ovat valmistaneet mm. tekstiili-, lasi- ja rautalankesineitä. Edelleen joulupöydälle asetetaan grafiikkaa, soittimia, leluja, kynttilöitä... Mukana ovat pispala-laiset yhdistykset tavaroineen. Kirjoja tietysti myydään, myös antikvaarisia. Lahjapäätöksiä tehdessä voi juoda kupposen kahvia tai teetä.

Osallistuvat tekijät lahjoittavat 10 %:a myyntituloista Pispalan kirjastoyhdistyksen toiminnan tukemiseen. - EMM-K

MYYJÄISET OVAT AVOINNA KE-PE 14-20,

RAKENNUSPERINNÖN VUOSI 2003 PISPALASSA

Euroopan rakennusperintöpäivien ja Sadonkorjuujuhlien yleisöä Kurpitsatalolla.

HIDAS HERÄÄMINEN KULTTUURIYMPÄRISTÖN MAHDOLLISUUKSIIN

Teemavuosi aloitettiin Pispalassa 15. tammikuuta pidetyllä keskustelutilaisuudella, jossa aiheina olivat rakennusinventoinnin vaikutukset Pispalan miljöönsä säilymiseen ja Ryytimäiden tulevaisuus. Kokous osoitti uuden ajattelumallin olevan saamassa jalkajaa; vanhat rakennukset ja olemassa olevat viheralueet kulttuuriympäristön osana voisivat tarjota loistavia tulevaisuuden käyttömahdollisuuksia. Maaliskuun 20. päivä pystytettiin Pispalan kirjastotalolle Suomen kotiseutuliiton ja ympäristöministeriön julkaisema, rakennuskulttuuria esittelevä Taloja Tiloja -julistenäyttely.

Toukokuun 10. päivä järjestettiin yhdessä Pirkanmaan maakuntamuseon kanssa perinne-rakentamispäivä Rajaportin saunakorttelissa. Paikalla saattoi kysellä neuvoja perinnerakennusmestari Tapani Koiraselta ja tutustua vanhojen rakennusosien korjausmenetelmiin. Merkittävin näistä oli mahdollisuus kokeilla arkkitehti Pertti Kaiharin johdolla Puukkonien kaupan maalausta petrooliöljymaalilla.

maakuntamuseo, sekä kaavoitustoimi ja rakennusvalvonta kokoontuivat yhdessä Ahjo-laaniin miettimään keinoja Pispalan rakennusinventoinnin hyödyntämiseksi. Tapaamisessa rakennustutkija Hannele Kuitunen ja lupa-arkkitehti Esa Perttunen korostivat maakuntamuseon ja rakennusvalvonnan tiivistynyttä yhteistyötä rakennuslupahakemusten arvioinnissa. Kesän lopussa rakennusinventoinnissa määritellyltä Markkinakadun arvoalueelta purettiin viimeiset historiallisia markkinapaikkaa reunustaneet vanhat rakennukset. Rakennusvalvonnan näemyksen mukaan inventoinnin suositus ”tulisi pyrkiä säilyttämään” on todellakin vain suositus ja purkulupa myönnettiin kuulematta inventoinnin tekijää.

Inventointia kuitenkin jatkettiin kesällä 2003 Tahmelan ja Ansiokallion alueilla. Inventoituja kiinteistökokonaisuuksia Santalahti mukaanlukien on tällä hetkellä 381 ja yksittäisiä inventoituja rakennuksia huomattavasti enemmän. Inventointia on tarkoitus jatkaa ensi vuonna vielä Hyhkyn alueella.

Ympäristölautakunta käsittelee Pispalan rakennusinventointia ensimmäisen kerran 21.10., jolloin asia jää pöydälle neljäksi viikoksi. Osoitteessa Pohjanmaankatu 10

ehdittiin vielä purkaa 15.-16.11. viikonlopun aikana rakennus, joka inventoinnissa oli arvokkaimmassa 1-luokassa. Ympäristölautakunta hyväksyi inventoinnin käyttämisen purkulupahakemusten pohjana 18.11.2003. Näin ollen inventoinnilla on esimerkiksi nykyistä rakennustarkastajan ohjetta sitovampi vaikutus päätöksentekoon. Inventoinnin pohjalta tulee tapahtumaan kaavamutoksia ja laaditaan uusi rakennusjärjestys. Asukasyhdistyksen käsityksen ja toiveen mukaan näillä toimilla voidaan paremmin hallita uudisrakentamista ja säilyttää inventoidut kohteet. Kaupunginosan museointi ei ole tarkoituksena, ennemminkin sen perinteisen elinvoiman ja yhteisöllisyyden säilyttäminen.

Vuorenselän valtakunnan yläpuolella, osoitteessa Kannaksenkatu 12 sijainneelle 1-luokan rakennukselle haettiin myös marraskuussa purkulupaa. Naapureiden vastustuksen ja mahdollisesti myös Moroliitteen 4.12. ansiosta SATO veti purkulupahakemuksensa pois. Maakuntamuseon kulttuuriympäristöyksikkö ilmoitti ettei se puolla rakennuksen purkamista ja sama näkökanta otettiin myös rakennusvalvonnassa.

KANSALLISEN TASON TOIMINTAA

Museoviraston ja ympäristöministeriön 1993 julkaisemassa *Rakennettu ympäristö. Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt* Pispalan kansallinen arvo mainitaan ensi kerran. Museovirasto uudistaa parhaillaan kymmenvuotispäiviään viettävää julkaisua. Tavoitteena on tarkistaa luettelointia, jolloin osa vanhoista, arvonsa menettäneistä kohteista voi tippua pois ja mukaan tulla myös uusia kohteita.

Marraskuussa 2003 Pirkanmaan liitto, Pirkanmaan maakuntamuseo, Pirkanmaan ympäristökeskus ja Tampereen kaupunki saivat Museoviraston esityksen ja lausuntopyynnön alueellaan sijaitsevista valtakunnallisista kohteista. Lausuntoaikaa on kolme kuukautta, minkä jälkeen ympäristöministeriö vahvistaa Museoviraston lopullisen esityksen. Työn valmistuminen kestää vuoden 2004 loppupuolelle. Tavoitteena on entisestään vahvistaa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja maankäyttö- ja rakennuslain kulttuuriympäristöjä suojelevia tavoitteita.

PISPALA

MAAKUNTAKAAVASSA

Rakennusperinnön teemavuonna alkoi myös Pirkanmaan ensimmäisen maakuntakaavan laadinta. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden jälkeen tämä on maankäytön ohjauksessa seuraava taso ja asiakirja johon yksityiskohtaisempien kaavojen tulee pohjautua. Asukasyhdistys esitti maakuntaliitolle Pispalan kulttuuriympäristön arvon korostamista maakuntakaavassa ja tyytyväisenä huomioi Pyhäjärven rantaa seuraavan viheraluevarauksen sisällyttämisen kaavaehdotukseen.

OVET AVOINNA RAKENNUSPERINTÖÖN

Teemavuoden päätapahtuma Pispalassa oli 13. 9. vietettyjen Euroopan Rakennusperintöpäivien yhteydessä pidetty avointen ovien tapahtuma. Kauniina syyskuisena lauantaia pispalalaiset ja vieraat pidemmältäkin tutustuivat 17 kohteeseen. Näiden joukossa oli yksityiskoteja ja julkisia rakennuksia, joihin yleisöllä ei yleensä ole vapaata pääsyä. Mukana olivat muun muassa Pispalan koulu, Rajaportin sauna, Vuorenmaan valtakunta ja pari esimerkkiä vanhojen rakennusten säilyttämisestä osana täydennysrakentamista. Moni tapahtumaan osallistunut kommentoi sitä, kuinka vanhan korjaamisella on saatu aikaan viehättäviä ja arvokkaita lopputuloksia.

Euroopan Rakennusperintöpäivät vaihtuivat iltaan musiikin, runouden ja Ryytimaiden antimien merkeissä Kurpitsaliike ry:n järjestämällä sadon-korjuujuhalla. Kokemukset päivän tapahtumasta olivat positiivisia ja avoimia ovia pyritäänkin pitämään uudestaan jälleen ensi vuoden syksyllä.

Kokonaisuutena Rakennusperinnön teemavuosi oli asukasyhdistykselle työntäyteinen,

KAIKEM PAREE TAMPERE?

Selviääkö kaupunki ilman kaupunkilaisien osallistumista? Tampere-foorumi järjesti paneeli- ja yleisökeskustelun kansalais-osallistumisen mahdollisuuksien kehittämisestä Tampereella ympäristötietokeskus Moreeniassa keskiviikkona 5.11. Tämä yleisötilaisuus oli Yhteistyöllä ylläpidetty kaupunki -keskustelutarjan kuudes ja viimeinen tilaisuus.

Paneelikeskustelussa Tampereen viisi suurinta valtuustoryhmää otti kantaa seuraaviin kaupunkilaisten toivomiin hankkeisiin:

1. Kaupunginosatoimikunnat. Kansalaiskokouksissa valittava kaupunginosa-toimikunta omaisi päätäntävaltaa alueensa asioissa ja sillä olisi käytettävissään oma budjetti kaupunginosan kehittämistä varten.

2. Kansalaistalo / asukastupa. Tampereen kaupungin ylläpitämä kansalaistalo keskustassa olisi yhdistysten ja kansalaistoiminnan käytössä. Myös kaupunginosittain voitaisiin perustaa asukastupia asukastoimintaa varten, esimerkiksi voisi ottaa Oulusta, <http://oulu.ouka.fi/lahidemokratia/>.

3. Alue- ja virkamieskummit. Lahdesa menestyksekkäästi toimiva malli. Vapaaehtoiset kaupunkilaiset toimivat kaupungin-osissaan aluekummeina, joille asukkaat voivat esittää parannusehdotuksia asuinympäristöstään. Aluekummi vie toiveet eteenpäin virkamieskummille, joka auttaa parannusehdotusten toteuttamisessa. Lisätietoja: <http://kotikaupunkini.lahti.fi/>

Yleisötilaisuudessa viittä suurinta valtuustoryhmää edustivat: **Jari Heikkilä** (Vas); **Matti J. Mäkelä**, (Kok); **Pekka Paavola**, (Sit); **Anne Tervo**, (SDP);

Pauli Välimäki, (Vih). **Jari Niemelä** toimi juontajana. Yleisön joukossa oli muun muassa edustajia eri kaupunginosien seuroista ja asukas-yhdistyksistä.

Enemmistö valtuustoryhmien edustajista otti lievän myönteisen kannan kaupungin-osatoimikuntiin. Kaikkien valtuustoryhmien edustajat ottivat lievän myönteisen kannan kansalaistaloihin. Sen sijaan he olivat varauksellisempia alue- ja virkamieskummien suhteen.

YLEISÖN POINTIT

Yleisökeskustelussa myös yleisö sai ilmaista kantansa näihin hankkeisiin. Puheenvuoroja käytettiin runsaasti. Keskustelua käytiin välillä vilkkaastikin ja jopa humoristisesti.

Tampere-foorumin suunnitteluryhmän jäsen **Usko Rinkari** muistutti, että aluekummillla tarkoitetaan nimenomaan asukkaiden joukosta valittua henkilöä, joka on yhteistyössä alueen virkamiesten kanssa. Hän toivoi virkamiesten ymmärtävän roolikseen ottaa tehtäviä vastaan kansalaisilta. Rinkari valitteli myös sitä, että - kuten pro Hallila liikkeen kohdalla - yhteistyöhön ryhdytään vasta sitten kun asiat kaatuvat päälle eikä aikaisemmin.

Seurakuntayhtymää ja Tampere-foorumin suunnitteluryhmää edustanut **Martta Pursiainen** kysyi, mitä pitäisi tehdä tilaisuudessa peräänkuulutetun suurten toimijoiden, kaupungin ja seurakuntien yhteistyön kehittämiseksi.

Yleisökommenteissa kiiteltiin panelisteja siitä, että he läsnäolollaan ovat antaneet päätöksentekijöille kasvot. Puhuja piti päätöksentekoa prosessina, johon kansalaiset on saatava mukaan keskustelemaan. Hänestä nimenomaan kasvokkain keskustelu oli tärkeää.

Muistiot kaikista Yhteistyöllä ylläpidetty kaupunki -keskustelutilaisuuksista

Tampere foorumin jäseniä kansainvälisessä kestävän kehityksen arviointitilaisuudessa ympäristötietokeskus Moreeniassa

UUDISASUKKAAN SILMIN

*Santtu, Miika,
Soile ja Mirja
sekä Toffe-koira
katselevat uudis-
asukkaan silmin
Pispalaa.*

P

Pispalan merkitys paikan asukkailla on aina ollut suuri. Monet ovat asuneet täällä koko ikänsä. Pispala vetää puoleensa myös uutta väkeä. Työläisten harjasta on tullut hiljalleen Tampereen kalleinta asuinalueita. Mutta mikä tänne houkuttelee nuoria? **Miika La-pinsalmi, 26 ja Sanna-Mari Vaitinen, 18, kertovat suhteestaan Pispalaan uudisasukkaan näkökulmasta.**

Lappeenrannasta kotoisin oleva Miika kertoo tullessaan Pispalaan ainakin osittain lapsuuden hyvien muistojen perässä.

- Isä asui täällä joskus 80-luvun puolessa välissä ja kai se jäi jotenkin mieleen, että kiva paikka.

- Mie oon varmaan tullut tänne kommuunin takia, aikaisemmin Orivedellä asunut Sanna-Mari, eli Santtu, puolestaan kertoo.

KAUPUNGIKSI HYVÄ PAIKKA

- Ensimmäistä kertaa elämässäni asun kaupungissa, Santtu kertoo. Tää on kaupungiksi hyvä paikka. Muuten kaupunkieläminen ei ehkä kauheesti sovi mulle.

- Täällä ei ole kauheata joukkojen hälinää ja hirveätä möykkää, Miika listaa Pispalan viihtyisiksi puoliksi. Tähän nykyiseen taloon tie kyllä vähän hurisee, hän tosin lisää vieressä kulkevasta Pispalan valtatiestä.

HISTORIA ON LÄSNÄ

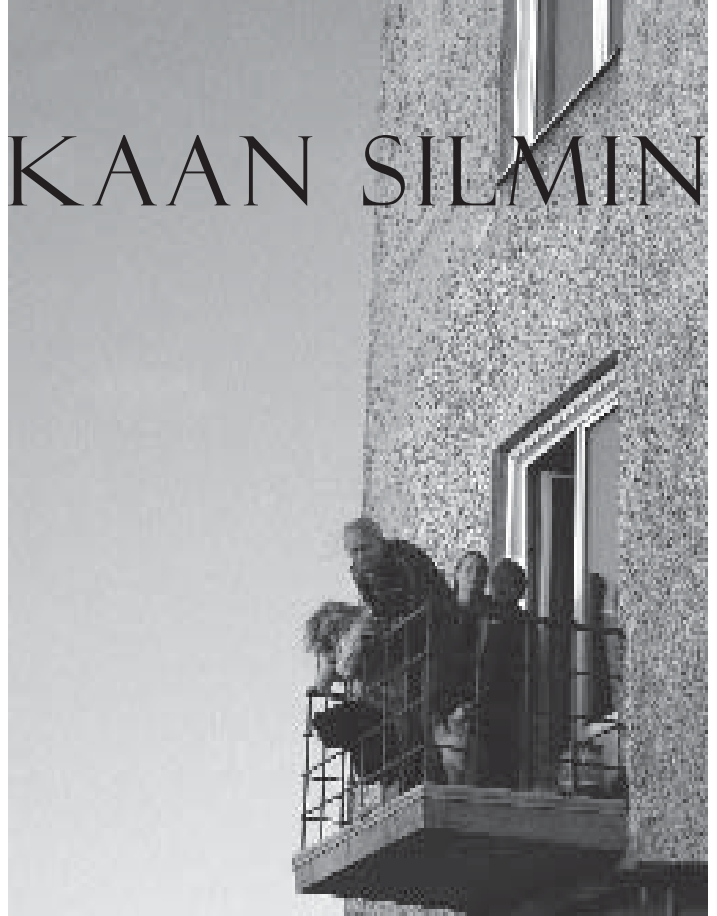
Kysyttäessä Pispalan historiasta osallistuu keskusteluun Miikan ja Santun kanssa samassa kommuunissa asuva **Soile Huuonon, 23.**

- Se olisi todella mielenkiintosta, mutta mä en tiedä Pispalan historiasta mitään. Kun ei se oo törmännyt muhun vielä, Soile nauraa.

- Mutta on se jotenkin ehkä... täällä on vanhoja rakennuksia. Jotenkin se historia on läsnä koko ajan, vaikkei siitä tiedäkään, Santtu miettii.

Miikan historian tuntemuksessa vilahtelevat sanat sisällissota, organisoitumispaikka ja punaiset.

- Merkitseekö se (historia) tällä hetkellä muuta kuin sellaista tiettyä nostalgiaa? Kun eihän siitä ole kauhean paljoa jäljellä, Miika pohtii. Nythän tämä alkaa olemaan Tampereen kalleinta asuinalueita, ainakin joku Tahmela. Profiili muuttuu aika paljon.

KAPINAA JA KAUPUNGINOSA- DEMOKRATIAA

Miika kokee Pispalan "hengen" olevan vähän kadoksissa, tai ainakaan hän ei sitä ole löytänyt.

- Melkein mitä tahansa kaupunginosaa on kohdannut se, että niistä on tullut sellaisia nuk-kumalähiöitä. Työ ja tuotanto on siirretty kauas pois. Ei ole mitään sellaista, mitä pispalalaiset tekis täällä pispalalaisille. Joku vaihtopiirin tapainen vois olla hyvä, syntyisi luontevia yhteyksiä, Miika kaavailee.

Santtu haikailee yhteisöllisyyden perään ja arvelee sitä olleen täällä aikaisemmin enemmän.

- Mie kaipaen tänne kaupunginosa-demokratiaa ja naapurustojen välistä tsumplailua, että miten tää maailma pitäis hoitaa. Sellaista kapinahenkeä, Miika paukauttaa.

PISPALA ON PISPALAA

- Pispalassa musta tuntuu enemmän – kun ajattelee jotain Tampereen keskustaa, Tampereen muita seutuja – Pispala tuntuu enemmän tärkeältä, kertoo puolestaan kommuunin neljäs asukki, **Mirja Huuonon, 19.**

- Pispala ja joku Tampere tuntuu vähän erillisiltä. Pispala ei oo Tamperetta, vaan Pispala on Pispalaa, Santtu tuumii.

Mikä se Pispala sitten pohjimmitaan on?

Sitä ei taida parilla lauseella selittää.

- Ainakin se, että kun haluaa liikkua paikasta toiseen, niin pitää koko ajan mennä ylä- ja alamäkeen, Miika virnuilee.
- Rajaportin sauna on aika Pispalaa, Santtu toteaa.

TULEVAISUUDESSA...

- Tulee varmaan lisää kalliita taloja, joissa asuu vähän ihmisiä, Santtu miettii.
- Ja ne ihmiset ei tunne toisiaan, Soile jatkaa.
- Aitoja rakennetaan varmaan lisää, Miika hymähtää.

- Teknokraattinen päätöksenteko varmaan säilyy ja ei asukailta oikeasti kysytä mitään. Tai jos kysytään, niin jonkun yhdistyksen lausuntoa vastassa ovat yhtiöiden ja kaupungin lakimiehet. Se, mikä on taloudellisesti kannattavaa, ratkaisee, Miika jatkaa. Toinen vaihtoehto on, että jostain ihmeen syystä ihmiset alkaa käsittää demokratian jotenkin toisella tavalla. Että ihmiset oikeasti alkaa kiinnostumaan siitä, mitä niiden lähiympäristössä tapahtuu ja miten he oikeasti voisivat vaikuttaa, Miika vielä miettii.

PULLON HENKI

- Kun mie aikaisemmin sanoin siitä, etten mie oo mitään Pispalan henkeä löytänyt. Ehkä se kuitenkin on jossain varmaan olemassa... ehkä se on pullossa, Miika alkaa pohtimaan.

Toteuttaakohan se sitten toivomuksia, jos sen päästää sieltä ulos?

- Kyllä se varmaan toteuttaa, jos sen päästää sieltä valloilleen... alkaa toiveet täytyä, Miika naurahtaa. - AK

HAULITEHDAS ON NYT PISPALAN PÄÄNÄYTTÄMÖ

Aliisa Pulkkinen – Jotaarkka Pennasen Särkynyt neitsyt kartoittaa perheväkivaltaa

Kirsi-Kaisa Sinisalo ja Aliisa Pulkkinen miesnaamioissa.

Pispalan Haulitehdas on nyt Pispalan Päänäyttämö. Väinölänkadun varrella asuva teatteriparisirkunta näyttelijätär **Aliisa Pulkkinen** ja ohjaaja **Jotaarkka Pennanen** ovat käsikirjoittaneet henkikirjoksista tuomittujen naisvankien kertomusten pohjalta näytelmän *Särkynyt neitsyt*. Aliisa Pulkkinen ja **Kirsi-Kaisa Sinisalo** esittävät nais- ja miesroolit. Puhenäytelmää ryyditetään naamioilla ja nukketheaterilla.

– Naisvankien kertomuksista alkoi hahmottua jonkinlainen malli: perheväkivallan uhreiksi joutuneet naiset olivat usein peräisin väkivaltaisista kodeista ja väkivaltaan taipuvaiset miehet ikään kuin haistoivat veren hajun. Miehet löytävät uhrinsa, uhrin toteuttavat alistuvaa roolimallia – kunnes joskus lopullisesti napsahtaa ja seuraukset ovat peruuttamattomat!

– Mielessäni oli jo kauan elänyt ajatus näytelmästä, jossa naisvangit keskustelvat ilman että katsojat tietävät heidän olevan vankilassa. Viime vuonna haastattelin naisvankeja Hämeenlinnassa. Heidän kertomustensa pohjalta syntyi esitys *Särkynyt neitsyt*. Esitys käsikirjoitettiin, harjoiteltiin ja esitettiin Pispalassa. Ensi-ilta oli Haulitehtaalla syyskuussa, kertoi näyttelijä Aliisa Pulkkinen.

SOSIAALISTA TILAUSTA OPPILAITOKSILLE

– Tämä nyt on tällainen yhden asian tendenssinäytelmä, mutta asialla on ollut kysyntää sosiaali- ja hoitoalan oppilaitoksissa ja jatkokoulutustilaisuuksissa. Olemme esittäneet näytelmäämme jo kymmenkunta kertaa eri puolilla Suomea. Suuri ja tärkeä osuus on esityksen jälkeisellä keskustelulla, kertoi Aliisa Pulkkinen. – Olemme saavuttaneet tavoitteemme, jos esityksen takia yksikin perheväkivaltatapausta saisi ajoissa apua ilman, että tapahtuu esityksessä kuvatun kaltaisia peruuttamattomia väkivallan tekoja.

Aliisa Pulkkinen ja Kirsi-Kaisa Sinisalo esittivät *Särkyneen neitsyen* torstaina 20.11. perinneyhdistys Pispalan Moreeni ry:n syyskokouksen yhteydessä vaihteeksi kotinäyttämöllään Haulitehtaalla.

Pispalan Päänäyttämö on toki suunnitellut jo jatkoakin toiminnalleen: luvassa on esitys jonka työnimi on *Sukupuoliyhteys taidenautintona*. Aliisa Pulkkinen käsikirjoittaa parhaillaan tekstiä, joka perustuu 1900-luvun alkupuolella vaikuttaneen suomalaisen originaalin, lääketieteen tohtori, filosofian maisteri **A.F.Tannerin** kirjoituksiin. - JM

MARY COUGHLAN PISPALASSA

Ainutlaatuisella lauluäänellä, irlantilaisen punapään temperamentilla ja kaiken kokeneella elämänvoimalla varustettu laulajatar, **Mary Coughlan** pysähtyi Suomen kiertueellaan Pispalassa 16. päivä marraskuuta.

Yli kymmeneltä levytykseltään tuttu yhdistelmä uuden polven irlantilaisia lauluja, Billie Holidayn ikivihreitä, eurooppalaisia jazz-chansoneita sekä kapakkaboogieta hurmasivat sunnuntai-iltapäivän yllätykskeikalla 45 paikkaisen Pub Kujakollin, johon oli tiensä löytänyt lähes sata musiikin ystävää.

Elämän karaisema, positiivista karismaa säteilyt Coughlan piti tiiviisti kylki kyljessä kuunnelleen yleisönsä varpaillaan aina kolmannen encoren loppuun saakka. Kirpaisevasti vaille vasta-kaikua jäänyttä nuoruudenrakkautta kuvaava *I'd Rather Go Blind* –balladi jäi soimaan marraskuun sateiseen iltaan. Sydämiä taisi lähteä Irlantiin Maryn ja Jamesin mukana Suomesta useita, lisäksi ainakin kaksi jäi Suomeen.

Kiitos Marylle, Jamesille ja hienolle yleisölle.

Terveisin Esa ja Kati Pellinen

Antiikkia, antiikkia

Pispalassa Rantatie 5

Vesasen antiikki ja maalaus

Tervetuloa joka päivä puh. 040-521 5246

LIIKENTEEN KURIMUKSESSA

Kannaksenkadun uusi hidaste hillitsee - ainakin osaa autoilijoista

Pispalan sijainti kapealla kannaksella ja sen molemmiin puolin kasvava kaupunki tekee kaupunginosastamme autoliikenteen pullonkaulan. Ongelmanratkaisu liikenteen lisääntymiseen on historiallisesti ja yleismaailmallisesti ollut teiden leventäminen, näin myös Pispalassa.

1960-luvulla Pispalan valtatieä levitettiin sen varrella sijaitsevien kiinteistöjen pihoilta. Valtakunnantien suunniteltiin kulkevan Tahmelan valtatieä myötäillen nelikaistaisena läpi Ala-Pispalan ja Tahmelan. Vuoden 1978 asemakaavan lähtökohtana oli ollut lähes täydellinen katurakenteen uudistaminen. Kaavaan saadut muutokset mahdollistivat osittain asuinkatujen linjausten säilymisen. Valtakunnantien sijasta liikenteen välityskykyä parannettiin Paasikiventiellä, joka peitti alueen Santalahden kilometrien mittaisen hiekkarannan. Samalla purettiin ainutlaatuinen Rantakylä, Näsijärven rannassa sijainnut kalastaja- ja tehdastyöläisyhteisö.

ASUKKAIDEN SAAVUTUKSIA

Nykyään on vaikea kuvitella päädyttävän enää tällaisiin liikenteellisiin ratkaisuihin. Suunnittelukäytännöt ovat muuttuneet, mutta olisiko näin mahtanut käydä ilman aktiivisia asukkaita? Vanhoja Pispalalaisen numeroita lukee kuin osallistuvan suunnittelun oppikirjaa. Ahkeran poliittisen kädenväännön, virkamieskeskustelujen ja myös suoran toiminnan avulla on vuosien varrella saatu hämmästyttävän paljon aikaiseksi.

Tahmelan valtatie ja Uittotunnelinkadun muuttaminen jopa rekkaliikenteen käyttöön saatiin torpattua vuosina 1981–85. Aluenopeusrajoitus 30 km/h toteutui 1983. Vuonna 1987 käytiin suurta kukkalaatikkosotaa; Pispalanharjun asukkaat rakensivat talkoilla kukkalaatikoita, joita sijoitettiin kadulle liikenteen hidastamiseksi.

Bussiliikenne Pispankadulla kiellettiin 1989 ja samana vuonna kerättiin lähes tuhat nimeä adressiin, jossa vaadittiin Tahmelan valtatieä hidaskaduksi.

PÄÄTÖKSENTEON SIETÄMÄTÖN KEVEYS

Vuonna 1996 insinööritoimisto A-tien todettua ”Pispalan valtatie aiheuttaa merkittäviä viihtyisyyso ongelmia, läpikulkuliikennettä, ja liikennemäärä on muutenkin liian korkea”, aikoi kaupunki nostaa ajoneuvomäärän 27 000/vrk. Tekninen lautakunta hyväksyi laajennussuunnitelmat ja aiheutti tyrmistystä niin virkamiehissä, suunnittelua konsultoineissa insinööreissä kuin asukkaissakin. Liikenteen rauhoittamiseksi oli tehty vaihtoehtoinen suunnitelma, jonka puolestaan ympäristölautakunta päätti olevan Pispalan valtatieen kehittämisen lähtökohta. Päätöksenteon marssijärjestys tässä tapauksessa johti nykyiseen, astetta inhimilliseen sementtiin tien.

KENEN VALTAA, KENEN EHDOKSILLA?

Pispalan valtatie inhimillistämisen, liikennevalot, alikulut ja pienemmille kaduille rakennetut hidasteet ovat olleet pitkään asukkaiden toivomuslistalla. Nyt niiden osittain toteututtua on hyvä kiittää rakentajia ja jatkava toimivien esittämistä. Asukkaiden aktiivisuus on vahvin tapa vaikuttaa, oli kyseessä sitten sähköpostin lähettäminen päättäjille

tai mielenosoitukset.

Toisaalta, kaikkien osapuolten työtä ja elämänlaatua parantaisi, jos välittömästi elin-ympäristöömme liittyviä päätöksiä tehtäisiin Pispalassa. Veikkaisin, että tältä mäeltä lähtenyt autokraattisen suunnittelun ja liiaksi keskitetyn päätöksenteon kyseenalaistanut kansalaisaktivismi on vaikuttanut nykyisiin osallistumista painottaviin kaupungin strategioihin. Ruotsinvallan kaaduttua jo jonkin aikaa sitten uskaltanee esittää kysymyksen, ”Olisiko aika antaa valtaa myös alamaailmalle?” Lähidemokratiasta lisää Tamperefoorumista kertovassa artikkelissa toisaalla tässä lehdessä.

Nostan hattua kaikille niille aktiivisille ihmisille, jotka ovat olleet vuosien aikana tekemässä Pispalan kaduista turvallisempia kaikille käyttäjille. Kiitoksen ansaitsevat myös poliisit, jotka läsnäolollaan rauhoittavat liikennekäyt-äytymistä.

TOIVO RAITEISSA JA MAAN ALLA

Suuremmissa kaupungeissa voi todeta sen tosiasian, ettei henkilöautoliikenteen mahdollisuuksien paisuttaminen ratkaise liikenneongelmia. Henkilöautojen lukumäärän kasvaessa liikenneuhkat ovat arkipäivää, vaikka kaistoja olisi kymmenen suuntaansa. Polkupyörien ajan paluuta odotellessa ja Pispalan fyysisen erikoisuuteen vuoksi ratkaisua pitää etsiä jostain muualta.

Pispalan asukasyhdistys on esittänyt Pirkanmaan maakuntakaavaan tehtävän varaus kevytraideliikenteelle Porin radan linjalle. Uskomme kevyttratian olevan parempi ratkaisu liikenteen saattamiseksi sujuvaksi, kuin asuinalueellemme kohdistuva läpiajo-liikenteen lisääminen. Samalla esitimme myös harkittavan Paasikiventien kattamista

Yksilöllisen palvelun näköalakahvila

KAHVERI

Maukasta kotiruokaa ja omatekoisia leivonnaisia.

Tilauksesta voileipäkakut, täytkekakut ym.

Muista maistuvat joululaatikkomme!

Pispalan valtatie 2, p. 213 0046
Avoinna ma-pe 6.00-15.00

Räätälöityä pitopalvelua!

TERVETULOA!

Santalahdessa. Tulevaisuus näyttää, toteutuuko Tampellan pitkä tunneli. Jos näin tapahtuu, ei olisi kaukaa haettu

Pispalan kumppanuus 2000-05

kolmannen sektorin kaupunginosakohtainen yhteisö-, työllistämis- ja tietoyhteiskuntahanke

Projektin tavoitteena on

- Kehittää alueen yhteisöllisyyttä pitämällä yllä kansalaistaloa ym. palveluja sekä edistää yhdistysten ja muiden toimijoiden yhteistyötä
 - Työllistää pitkäaikaistyöttömiä ja harjoittelijoita projektin ja yhdistysten mielekkäisiin tehtäviin, voimavaraistaa heitä mm. atk-koulutuksella sekä tukea jatkosijoittumisessa muihin töihin tai koulutukseen
 - Lisätä tietoyhteiskunnan kansalaistaitoja kaikille avoimilla verkkoyhteyksillä ja atk-koulutuksella
- Projektissa työskentelee n. 15 työllistettyä ja harjoittelijaa. Vapautuvia työpaikkoja kannattaa kysellä. Toimipaikat: Pispalan kirjastotalo, Rajaportin sauna ja Kurpitsatalo

Lisätietoa:

<http://www.pispala.fi/kumppanuus/>

Yhteystietoja:

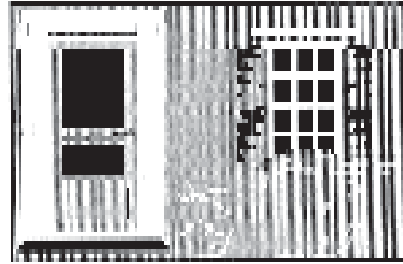
Pispalan kumppanuus 2000-2005 -projekti
Pispalan kirjastotalo
Tahmelankatu 14, 33240 Tampere, p. 223 9654
Projektipäällikkö Veikko Niskavaara
puh: 040-7765 198
veikko.niskavaara@uta.fi

Puusepän töitä massiivipuusta

▢ ovet ▢ ikkunat

▢ portaat

lehtikuusi tankkua

POLMO OY

Aronitie 6 A 3, 39310 Viljakkala

0400-622 716

Fysikaalinen hoitolaitos

PIRKKA-HOITO OY

Pispalan valtatie 45, puh. 212 3002

Hiukset juhlakuntoon!

Meikkaukset arkeen ja juhlaan

p. 222 8508

Pispalan valtatie 73 B
33250 Tampere

puh./fax 212 8326

- rakennuspiirustukset
- kaikki kopiotyöt digitaalisesti
- A4 koosta A0 kokoon
- mittakaavamuutokset
- tiedostosta tai originaalista
- laminoinnit, isot ja pienet
- väritulostukset

Sotkankatu 20 33230 Tampere, email: kopio@vip.fi

**Eduillisesti kaikki työ-
vaiheet saman katon alta!**

Työturvallisuutta

SKYDDA

PROTECTING PEOPLE

Tällä ilmoituksella 31.12.03 asti

6kg jauhesammutin 45,00 €

120x180 samm.peite 16,00 €

Hatampään valtatie 29, p: 0201 523 250

av: ma-pe 8.00 - 16.30

- KASVO-, KÄSI- JA JALKAHOIDOT
- MIKKROHIONTA
- ULTRAÄÄNIPUHDISTUS
- VARTALOHOIDOT
- KESTOVÄRJÄYKSET
- IHOKARVOJEN POISTOT LÄMMINVAHALLA
- BEN NYE -MEIKKAUSPALVELU
- LANJAKORTIT
- TYÖTEMYNTI GERNÉTIC JA G.M. COLLIN -IHONHOITOTUOTTEET

TERVETULO!

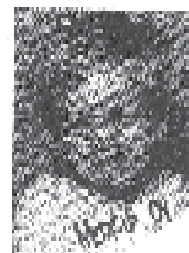
Ajanvaraus p. 213 2226
 Tiina Isokaski, Sky-Cidesco -kosmetologi
 Tahmelankatu 6, 33240 Tampere
www.kauneushoitola-afrodit.net

OMAT KONSTITT EIVÄT AINA RIITÄ!

Lääkäripalvelut koko perheelle
Asiointi: ma - ti A. P. 8-17, ke 10-15

Lääkäri
 Laboratorio
 Fysioterapia
 ja hieronta
 Työterveys-
 huolto

(03) 3142 0100

MEDICUS OY Pispalan lääkäriasema
 Pispalanvaltatie 2 W, 33250 Tampere

RAJAKIOSKI

GRILLITUOTTEITA
 VEIKKAUKSEN ON LINE -PALVELUT
 ELINTARVIKKEITA
 HUURTEISET MUKAAN

av. ma-la 9-23
 su 10-22
 puh. 2144 785

Pispalan valtatie 73 B
p. 2131 292
ma-la 11-21, su 12-21

SIELLÄ ASUU PARAS PIZZA

Kaikki lasitusalan työt
 asiantuntemuksella, myös peilit
 ja taulujen kehystykset
 PÄIVYSTYSNUMEROMME
214 0064

RITALASI

RITALAN LASILIIKE KY

Mustanlahdenkatu 26, 33210 Tampere. Puh. 212 4452
 Varasto/myymälä: Etu-Hanikkionkatu 20, puh. 363 3900

**TAMPEREEN
KAUPUNGIN
LIIKENNELAITOS**

**Neuvontamme palvelee
osoitteessa**

Aleksis Kiven katu 18
• avoinna ma-pe 8-18, la 8-15
• aikataulu- ja reittitiedustelut,
matkaliput, löytötavarat

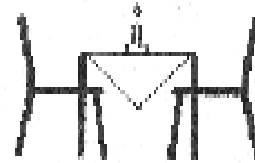
Henk.koht. puhelinneuvonta
0100-0506 (0,66 e + pvm)
ma-pe 8-20, la 8-15, su 11-18

Internet-palvelut
www.tampere.fi/tkl
• aikataulut, reittikartat, reittiopas,
ajankohtaiset tiedotteet matkustajille

**Tervetuloa tuttuun
ja turvalliseen kyytiin!**

AMANDA

Pieni pala hyvää oloa

OVEN TAKA TUOTTEITA

Kuulio Joulun
Torttuja Tunnelmaa

Tervetuloa herkuttelemään koko perhe!

Muista pitopalvelumme, illat ja tarjolla
A-mökkeiden

Amandan joululama 22.12.-7.1.04

Tervetuloa taas **AMANDASSA!**

*Joulun rauhaa,
siitos kuluneesta vuodesta!*

Pispalan valtatie 61, p. (03) 213 1207

SÄHKÖASENNUKSET
SUUNNITTELU
TURVAJÄRJESTELMÄT

SMARTTEAM OY

RUOTUTIE 8, 33920 PIKKALA

Puh. (03) 2661 788

0400-724 888

Email: smarteam@co.inet.fi

Kotisivu: <http://personal.inet.fi/yritys/smartteam>

Sähköasennus-
Risto Järvi

T-OSAT OY

RENKAITA JA VANTEITA MYÖS KÄYTETTYJÄ.

Runsaasti erilaisia alumiinivanteita

Pispalan valtatie 24, Tampere

Puh. (03) 2125 972

Puh. (03) 2128 300

AVOINNA ark. 9 - 18 La 10 - 14

**Maalaatko harmeja isältä pojalle?
Vanha maalarimestariperinne tarjoaa
turvallisen ja kestävän ratkaisun.**

Myrkyttömät, luonnonmukaiset maalit,
liimat, lakat, vahat yms. Nykyaikaiseen
vastuulliseen kiinnitykseen ja pintojen
käsittelyyn.

Meiltä voit ostaa myös erilaisia raaka-
aineita ja tee se itse paketteja.

Ota yhteyttä, kysy lisää

SATEENKAARIVÄRIT OY

Nuutisarankatu 22 33900 Tampere

Puh. (03) 2652 771, 0500 815 003

www.sateenkaarivarit.fi
sateenkaarivarit@pp.inet.fi

SINUA PALVELLEN YÖTÄPÄIVÄÄ!

PIZ GRILLIKIOSKI
Pala

PISPALAN VALTATIE 28

puh. 03/2127795

email: info@pizpala.net

MINIMARKET

Maidosta makeisiin

GRILLIHERKUT

VEIKKAUS

POSTIMERKIT

TKL-LATAUSPISTE

WESTERN UNION

<http://moneytransfer nordic.se/fi>

SONERA LATAUSSETELIT

DNA PREPAID

LATAUSSETELIT & LIITTYMÄT

AVOINNA MYÖS JOULUNA JA UUTENA VUOTENA 24h !

KUIAKOLLI

AVOINNA

MA - TO	15 - 23
PE	15 - 01
LA	16 - 01
SU	18 - 23

TAMMELAN VIERTOTIE 2
PUH. 03-2113383

Hartiainen jaon sammuttajat

oluet, sliderit, lonkerot...

"Lihajalosteen härkiset"

"Papan" kotimaista hunajaa

"Kahvi kuumaa, etelärinteen huumaa"

Africafe

Tietokilpailut keskiviikkoisin klo. 19.07

Raputaklubit

TERVETULO A !

Katmitainen sinikka on joulupöydän kuninkaan mukainen klassinen joulun herkku.

Katmitainen sinikka karkkikokki

1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g

Murosinen sinikka karkkikokki

1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g

Leivonnusmateriaali

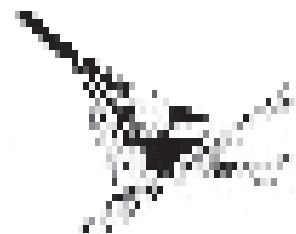
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g

Joulunherkku

1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g

Joulunherkku karkkikokki

1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g

PIKKOLO
PIKKOLO
 Tulipulla 8 kpl
1.80 pkl

TÄYDEN
MUSTAMAKKARA
3.99 kg
JOKI TILAA

1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g
1000 g	1000 g

Tuotteen nimi on karkkikokki

08888 Sateja ja ne eläillistä **PIKKOLO** ei es. **Tuotteen nimi on karkkikokki**

Katmitainen sinikka 12/13

1000 g
 1000 g
 1000 g
 1000 g

PIKKOLO 1000 g

Säästötalletustili

Parhaat

www

www.kisa

salon

whatsapp.com

... ..

www

... ..

www

www

... ..

www

... ..

www

... ..

Ilmailualan Seurapankki

... ..

... ..

www

... ..

www

... ..

www

... ..

www

... ..

www

... ..

www

... ..